Příloha k diplomové práci

Bc. Markéta Dědková

Environmentální témata u českých influencerů

Přepisy rozhovorů

Praha 2022

Obsah

1. **Rozhovor s Karolínou 4**
2. **Rozhovor s Adélou 9**
3. **Rozhovor v anonymizované podobě – přezdívka Žaneta 13**
4. **Rozhovor s Terezou 16**
5. **Rozhovor s Hankou 20**
6. **Rozhovor v anonymizované podobě (přezdívka Matěj) 25**
7. **Rozhovor s Evou 28**
8. **Rozhovor s Ivetou 33**
9. **Rozhovor s Terkou 37**
10. **Rozhovor se Zuzanou 43**
11. **Rozhovor s Anežkou 47**
12. **Rozhovor s Kristýnou 51**

Rozhovor s Karolínou

Datum: 25. 2. 2022

Délka rozhovoru: 45 minut, 42 s.

Věk: 26 let

Pohlaví: žena

Vzdělání: Mezinárodní obchod na VŠE na Bc.

Zaměstnání: Marketing pro firmu s kávou

Bydliště: Praha, původ z Moravy

Počet sledujících (aktuální k datu rozhovoru): 24,8 tis.

1. **Jak dlouho se pohybuješ na sociálních sítích?**

„Já jsem začala vlastně když jsem přišla do Prahy, tak jsem si založila blog a tim to celý začalo. Tou dobou frčely blogy a četly se a mě to vlastně dávalo nějakej smysl a zároveň jsme věděla, že se potřebuju něčim odlišit, aby to lidi zajímalo a našla jsem účet jedné Dánky, která se jmenuje Useless a ona se zabývá základama šatníku a minimalismem a to mi přišlo dobrý, protože jsem to v Český republice neznala a tim, jak jsou ty témata propojený, tak jsem postupem času přišla na to, že budu muset vysvětlit co je slow fashion a současně jsem vlastně tou dobou roku 2016 zachytila, že tady v Praze probíhaly slow days a dělala to Kamila Boudová a tam jsem poprvé viděla film The true cost. Ale ještě předtím jsem znala tu problematiku, kolem roku 2014, kdy vyšel seriál o třech blogerech, který odjedou do Kambodži a tam šijou v továrnách fast fashion. Takže tohle byly impulsy, že jsem se o to začla zajímat a přišlo mi, že se tady tomu nikdo nevěnoval a pořád si myslim, že se tomu nikdo tolik nevěnuje, i když teď je to populárnější. To jak došlo k tomu, že jsme založili Slow femme, tak to bylo na jaře 2019, kdy my jsme se skrze instagram potkali s Verčou, se kterou jsme Slow Femme založili a my jsme se tehdy bavili o tom, že bysme chtěly nějakou vlastní udržitelnou módní značku, která nám tou dobou tady chyběla. Ale řekli jsme si, že dřív, než budeme něco vyrábět, tak potřebujeme ty lidi edukovat v tom, proč si ty věci koupit a na to konto jsme se rozhodli založit tenhle online magazín a sociální sítě a hodně nás inspirovali zahraniční weby tou vizualitou.“

2. **To souhlasim, máte moc hezký web, je vidět, že dbáte na estetickou stránku. Co se týče obsahu, jak bys popsala stěžejní témata, kterým se na sociálních sítích zabýváš se svým projektem Slow Femme?**

„Ono se to v průběhu 3 let proměňuje, my publikujeme 2 články týdně, to znamená 8 měsíčně a když jsme začínali, tak jsme vlastně chtěli psát 5 z 8 textů o módě. Tehdy to bylo formou investigativních textů nebo rozhovorů nebo to byly editorialy nebo praktický věci na základy šatníku, ale to se postupem času proměňuje, kvůli covidu i kvůli tomu, že my to už tak intenzivně neřešíme a hlavně máme pocit, že to ani tak intenzivně neřeší naše čtenářky, protože číst 5x měsíčně nikoho moc nebaví a zároveň my potřebujeme získat k tomu tématu slow fashion i další lidi. Tim pádem my teď zařazujem víc lifestylových věcí, jak si udržitelně uklidit byt atd. Našim cílem je naučit lidi k šetrnějšímu přístupu k módě.

Už to není naučit je vyloženě o slow fashion, ale jak spotřebovávat šetrně oblečení, potažmo další věci. Pro nás je to důležitý pro to, protože máme pocit, že média se tomu věnují velmi málo a velmi povrchně a zároveň to téma je hrozně široký, na to se nabaluje spousta dalších věcí.“

3. S tím souvisí otázka, na jakou cílovou skupinu míříte? Máš představu, kdo vás sleduje?

„Cílová skupina se pořád nemění, ale mám pocit, že se vyvíjí společně s náma a my to do jistý míry píšeme pro nás, ale vždycky to byly primárně ženy z krajských měst, o kterých my předpokládáme, že maj vysokoškolskej titul, nebo alespoň střední s maturitou a zajímaj se o svý okolí, zajímaj se o politiku a kulturní scénu a současně mají vyšší příjem pro to, aby si současně mohly dovolit nějakou dražší věc do šatníku, ale taky víme, že většinu platu dají na nájem a na jídlo. Podle dat z Instagramu nás sledují hlavně ženy 25-35 let a 20% zastoupení má i skupina žen 20-25 let, potom 35-40 let. Nejvíc to táhne Praha, to je 35%.“

4. Co pro tebe vlastně znamená slovo influencer, považuješ se něj?

„No influencer je podle mě někdo, kdo má vliv na ostatní, pro mě je to ale primárně někdo, kdo ty ostatní inspiruje k tomu, aby něco u sebe změnil. Paradoxně my jsme se nikdy nechtěly s Verčou stavět do role influencerů.“

5. A z jakého důvodu?

„Ta myšlenka byla, že Slow femme nestojí na nás dvou, ale na celý komunitě, proto i my nejsme na fotkách primárně, občas se tam mihnem, aby si nás lidi spojili, což se stejnak neděje, protože my jsme přišly na to, že většina lidí ty články čtou jen dvakrát do měsíce na webu. Nikdy to nebylo o tom, že my bychom se považovaly za influencery, my tam neukazujeme tu backstage, nechcem ze sebe dělat celebrity, protože mám pocit, že influenceři jsou teď celebrity. Já jsem slyšela dobrý slovíčko, jak se jim říká, tvůrce obsahu. Se slovem influencer mám problém kvůli negativním konotacím spojený s influencerstvím. Ty velký influenceři si zvykli na to, že jsou celebrity a že se můžou chovat jak chcou,kvůli tomu, že ty firmy je do jistý míry potřebují.“

6. Takže v takovéhle fázi ještě nejste? (smích)

Nenene (smích). „Paradoxní je na tom to, že ty lidi, který nás sledujou, nezajímá, kdo jsme my. Když přidám fotku sebe na Instagram, tak paradoxně nikdo se neproklikne na mé jméno.“

7. Kolik máte sledujících na Instagramu?

„Teď je to necelých 25 tisíc.“

8. A je to pro tebe důležité číslo?

„Ze začátku to oslovilo nejbližší okolí, pak jsme udělali event. Pro vlivnější lidi na Instagramu a pak nám hrozně moc pomohl covid, protože jsme publikovali tipy, jak mít hezčí den a to se strašně sdílelo a ty čísla letěla nahoru. Teď nám pomáhá placená reklama, protože bez tý se neobejdem. Ten organický dosah je tak malej, že nám to nedává smysl. My máme plán, že do konce léta chceme mít 30 tisíc sledujících, protože i nám to pomáhá ve chvíli, kdy si domlouváme nějakou spolupráci. Jsme ale hodně unikátní v tom, co děláme a pro spoustu firem je naše platforma jako dobrý způsob sebeprezentace.“

9. V čem spočívají ty spolupráce?

„My to máme nastavený tak, že většinou se to snažíme nabalit na obsah, který je přínosnej na samotnýho čtenáře. Teď dám příklad – my budeme mít spolupráci s čistírnou, která čistí mokrym způsobem, ne chemickym, který je šetrnější k životnímu prostředí a my to navážem na jarní úklid skříně a přípravu na jaro. Nebo třeba diskutabilní spolupráce se Zalando a tam jsme to navázali na kvalitní oblečení, protože u nich na webu se dá vybrat kvalitní oblečení a my jsme to tim pádem nasadili na článek, jak si ho vybrat mezi tou hordou nekvalitních.

10. Jaký vlastně vede proces k tomu, než příspěvek sdílíte?

My pracujeme s redakčnim plánem, který si vytváříme 2 až 3 měsíce dopředu, kdy máme rozvržený články na jednotlivý data (vytahuje počítač a ukazuje mi tabulku v googlu). Funguje to tak, že my máme editorku, která má tuhle tabulku a tam si plánuje články, které se budou publikovat. Důležitý je, aby ten měsíc bylo pokrytý různý spektrum témat, s tim že vždycky se tam snažíme nechat slow fashion, péče o šatník, materiály a tak. Potom je tam kategorie How to slow – tam byl článek třeba 20 jednorázových plastů v domácnostech, kterých se můžete zbavit atd. Potom tam máme kategorii domov, DIY, rozhovory a úvahy. Všechno by mělo držet myšlenku šetrnosti, to znamená ať je to jakýkoliv téma, tak by se tam ta šetrnost měla objevit. Tohle je plán, ale často do toho vstupují jednotlivý spolupráce. Sociální sítě máme rozplánovaný na měsíc dopředu, aby se tam objevilo různý spektrum témat.“

11. Dostáváš nějaké reakce sledujících? A jakého typu?

„Strašně moc. Hodně lidi komentujou články a posty. Posledního půl roku na reakce nemáme kapacitu si s nima povídat, ale snažíme se o to. Často si ta komunita vystačí mezi sebou. Často musíme něco zastavit, protože teď jsme dávali post o udržitelném mateřství, kde se sešla velká interakce mezi lidma. Vykopl to hate na autorku, to jsem musela zastavit. Potom dostáváme hodně soukromých zpráv, takže ta interakce v komunitě je.“

12. A jaké jsou ty reakce, nemyslim jednoslovné, ale všímáš si nějaké zpětné vazby od lidí?

„Spousta těch lidí má jednak potřebu sdílet to, jak to maj oni, nebo se často ptají. Myslim si, že v tomhle to funguje a tím, že tam přichází spousta nových lidí, tak si neprojíždí to, co jsme tam dali před rokem, takže jim to musím dovysvětlit nebo přeposlat.“

13. Jak na to reaguješ, nebo co to v tobě vyvolává?

„Mám radost z toho, že se tady buduje povědomí o tom danym tématu. Ta forma, kterou to dělám je dobrá a dokáže zasáhnout větší množství lidí a myslim si, že za ty tři roky se nám ozývají hodně lidí a ten web je i často jako zdroj informací, které ty lidi používaj, což je skvělý. Ozývají se i lidi z médií a ve chvíli kdy mám pocit, že bych mohla dělat něco užitečnějšího, tak si vždycky řeknu, že to užitečný, co dělám je tohlecto. Já vim, že je to potřeba a ta forma, kterou to teď dělám je prostě takovádle.“

14. Dostáváte i negativní reakce?

„Nejvíc reakcí dostáváme na výběr spolupráce, že naposled to bylo to, že jsme poslali newsletter o tom, zda je lokální móda jediný možný řešení a tam byl část článku a představení značky. Jedna holka nám pak psala, že to pro ni přestává dávat smysl, protože je newsletter jako reklama značky a odhlásila se. My jsme ale čekaly mnohem víc hatu, že spolupracujeme se Zalando, ale těch bylo pár. Myslela jsem, že nám někdo řekne, že je to greenwashing.“

15. Takže si uvědomuješ, že se jedná o greenwashing?

„Jojo a snažíme se to nějakym způsobem reflektovat, ale pro nás je zpětná vazba nejenom co nám lidi napíšou, ale i to, kolik lidí si ten článek přečte, nebo ke kolika lidem se dostane ten danej post a to je zpětná vazba pro to, co máme dělat. Takže záleží na tom, jak moc je to čtený.“

16. Co pro tebe osobně znamenají environmentální problémy? Jaký považuješ za nejzávažnější?

„No to je hodně široká otázka (odmlka). Hmm, pro mě je to hrozně důležitý téma, protože čim víc informací o tom člověk má, tim sklíčeněji se cítí a pro mě je hrozně důležitý co nejdřív vyřešit covid, protože mám pocit, že je tu mnohem víc důležitějších témat, který je třeba řešit co nejdřív a hodně mi vadí to, že pro spoustu lidí je to velmi nedosažitelný téma, který maj pocit, že se vyřeší samo, nebo že je to něco přirozenýho a nevěnujou tomu tolik pozornosti. Určitě nejzávažnější je celá klimatická změna a všechny přidružený problémy. Je jich hrozně moc. Současně mě hodně pomáhá v tomhle i to pozadí firemní. Uvědomuju si, že i pro ty firmy je to stále důležitější téma i z toho důvodu, že ve chvíli kdy to nezačnou řešit, tak nebudou mít třeba i zdroje, ze kterých čerpat a vyrábět. Tím, že jsou tlačeni i legislativně, tak oni musej inovovat, aby svoje podnikání změnili. Možná k tomu se pojí i nějaká environmentální úzkost, což mám pocit, že i vzhledem ke covidu to pociťuje čim dál tim víc lidí v mém okolí. Určitě je to něco, co se bude dál šířit mezi naší generací, která se s tim musí vypořádávat a přijde mi dobrý, že to média otevíraj. Třeba teď bylo v deníku N rozhovor o lidech, který nechtějí mít kvůli klimatický změně děti.“

17. S tím souvisí otázka, jak se k těmto individuálním snahám stavíš ty? Ke změně chování v rámci klimatické změny?

„Mně přijde pro vlastní pohodu dobrý mít možnost dělat kroky, které mi řeknou, že jsem udělala to nejlepší, co jsem mohla v daný situci, ale samozřejmě velký máslo na hlavě maj ty firmy a vlády, který musí přijít s větším komplexnějšim řešenim , společensky hlubšim, aby to udělalo velkou změnu, protože když jen my dvě začnem třídit odpad, tak to moc smyslu nedává. Často mám pocit zmaru, i díky sociálním sítím, protože mám pocit, že to co dělám já vlastně nikoho nezajímá, že to zajímá malou bublinu lidí. Když se kouknu na někoho z okolí, kdo o této problematice ví, ale své nákupní chování stejně nezmění, tak ten pocit zmaru mám a řikám si proč já se vlastně snažim, všichni stejně míříme tak kam míříme. Tyhle myšlenky mám a má to tak spousta lidí, kteří se timhle zabývaj, ale zároveň ve mně pořád přetrvává ten pocit, že mám udělat to nejlepší co můžu, protože jsem k tomu jistym způsobem byla vychovaná. Jinak v mém životě teď nedochází k převratným změnám, spíš se nabalují různé další kroky, které mohu dělat. Kromě každodenních drobností, které jsou spíš pro lepší pocit, je to větší zasazování se o to, aby tato problematika měla silnější hlas– ať už díky Slow Femme nebo skrze různé akce, na které jsme zvané.“

18. Co pro tebe znamená odpovědnost v rámci řešení globálních problémů životního prostředí? Kdo by tu odpovědnost měl nést?

„Odpovědnej by měl být uplně každej, od jednotlivce, po organizace. Všichni tady společně žijem a měly bychom si to tady dělat hezký. Tohle je ale dost utopistický, ale myslim si, že tu odpovědnost neseme všichni a záleží na každym z nás, jak tady budeme za rok, za dva nebo za dýl fungovat.“

19. Myslíš, že všichni jsme odpovědni stejnou mírou? Co pro tebe vlastně pojem odpovědnost znamená?

(odmlka) *„No vlastně podle mě jo. Každej z nás má možnost něco udělat, každá jednotka od jednotlivce po stát má různý možnosti toho, co udělat a ty možnosti jsou různě široký a různě velký, ale ve finále ta míra odpovědnosti je stejná. Tu míru máme všichni, ale ta škála je u každý jednotky jiná. Pro mě samotnou je odpovědnost spojena s nějakou morálkou a etikou, se skautskym zákonem a slibem, který jsem složila. V něm se píše, že je třeba duší i tělem být připravena pomáhat vlasti a bližním. Odpovědnost je teda pro mě nějaká vyšší morální hodnota, kterou mám v sobě zakódovanou a na kterou myslim při jakékoli činnosti.*“

20. Jaké existují možnosti pro jednotlivce?

„Možností je spousta. Teď mě napadají věci, které by se měly změnit rychle, jako jsou třeba jednotlivci jedoucí autem. Stačí se ráno podívat na silnice. Dále pak omezení plýtvání potravinami, zahazovací politika, kdy se rychle mění třeba starý mobil za nový, kupuje se trendy tričko a staré se vyhodí a obecně trend jednorázovosti.“

21. Ještě poslední otázka, máš v tomto ohledu důvěru v tu politickou jednotku? Zajímáš se třeba, jak se stát vztahuje ke klimatický krizi? Máš o tom přehled?

„Snažim se o to zajímat, ale doteď to pro mě bylo složitý z důvodu množství práce. Snažim se co se týče ČR a EU dostávat se skrze různý zprávy, co čtu, ale určitě se ke mně nedostane třeba nějaké plány. Vim, že to, jak jsem byla vychovaná bylo víc ty věci dělat, než o nich mluvit. Takže když jsem byla pozvaná na call s Evropskou komisí, tak mi přišlo, že si spolu povídají, ale já bych radši viděla konkrétní kroky, než samotný povídání. Těch možností je hodně, ale ve velký míře to u firem závisí na akcionářích, jak se to bude prodávat. Tak jak jsme teď myšlenkově nastavený, tak ten zisk a prodej má přednost, musel by se kompletně změnit systém a v rámci státu jde vždy o nějakej lobbing a hledání nejlepší střední cesty. Těch možností je hodně a myslim si, že by si ty lidi měli nechat občas poradit od těch, kteří tomu víc rozumí.“

22. A to je vlastně i náplň tvého blogu, že informuješ a vzděláváš. Tak super, moc děkuju za rozhovor.

„Tak si můžeme dát koláč.“

Rozhovor s Adélou

Datum: 3. 3. 2022

Délka rozhovoru: 49 minut

Věk: 25 let

Pohlaví: žena

Vzdělání: gymnázium

Zaměstnání: částečně se živí influencerstvím, pak je na volné noze se zaměřením na social media

Bydliště: Praha, původ z Moravy

Počet sledujících (aktuální k datu rozhovoru): 18 tis.

1. **Jak dlouho se pohybuješ na sociálních sítích?**

„Od toho těhotenství – to znamená 6-7 let. Já jsem totiž předtím měla Blackberry telefon a na něho nešel nainstalovat Instagram, takže jsem byla jedna z posledních, která si Instagram zakládala“ (smích).

2. **Takže Instagram je hlavní platforma, kde působíš?**

„Jojo, já jsem pak začala psát i blog, ale ten už jsme časově nezvládala, takže ten už třeba dva roky nepíšu vůbec. Chvilku jsem vlastně natáčela i na Youtube, ale tam už jsem taky všechny videa smazala, protože když jsem se na to dívala zpětně, tak mi to přišlo vlastně hrozně trapný.“

3. **A o čem si natáčela?**

„O kosmetice, dělala jsme různý recenze produktů a takový ty klasický holčičí věci. Pak se mi to už nelíbilo. Já jsem teda hodně sebekritická a hodně se snažim o dokonalost a dokonalý fotky, takže na tom teď hodně pracuju, abych na sebe nevyvíjela takovej tlak, pak jsem z toho taková unavená a demotivovaná.“

4. **Tomu rozumím, jak snášíš to, že jsi v tvém okruhu sledujících veřejně známá?**

„Hele já s tim hodně bojuju, mně totiž Instagram částečně živí a dost často se mi nechce nic přidávat, ale pak si říkám, že bych měla a říkám si sama sobě, že jsem nevděčná, že tu možnost mám, takže svádim takovej vnitřní boj. Jsem za to hrozně vděčná, ale pak na druhou stranu se mi to nechce dělat pořád. Já totiž nemám ráda dávat tam příspěvky, který nedávaj moc smysl, takže já tam třeba dva týdny nic nedám, když nemám co říct. Nechci se sama před sebou stydět, abych se nebála říct nahlas, jak se chovám. To je pro mě důležitý.“

5. **A co to znamená z marketingového hlediska?**

„Nevadí to, ale samozřejmě by bylo lepší, kdybych každý třetí den přidávala příspěvky a zvyšovala engagement.“

6. **A jak bys popsala obsah, který sdílíš? Jaká jsou tvá stěžejní témata?**

„Během let se dost měnil, ono se to i vždycky mění podle toho, v jaký jsem životní fázi. Stačí kouknout na ten feed. Začínala jsem na kosmetice a potom jsem během těhotenství a narození dcery byla dost taková ezo, chodila jsem na různý seberozvojový kurzy. To mě dohnalo až k domácímu porodu, u kterého jsem málem vykrvácela, to mě hodně vrátilo nohama zpátky na zem. Od tý doby se věnuju životnímu stylu obecně.“

7. Teda, to je obdivuhodný, že jsi to zvládla. Tak na to se asi nalákalo hodně sledujících?

„No upřímně, mám pocit, že lidi na sociálních sítích nejvíc zajímá lidský neštěstí, takže je to taková atrakce, když nějaká mladá holka z dědiny otěhotněla v tak mladym věku a zůstala pak na dítě sama. Já se snažim i lidi motivovat, když mám těžký období. Sdílim i to hezký, ale taky když mám nějaký smutky a obavy a tak jak to přichází. Snažim se být autentická.“

8. Máš představu o lidech, kteří tě sledují?

„To ti můžu říct přesně, 85% jsou ženy od 18 do 30 let. Každá z nich má nějaký svůj životní boj a spolu se inspirujeme.“

9. Takže Instagram vnímáš i jako místo, kde najdeš útěchu a můžeš se někomu svěřit?

Hele, pomáhá mi to. Dost řešim i to, že všechny ty lajky a hezký zprávy působí na naše ego a na sobě vidim, že když u nějaký fotky mám míň lajků, tak jsem z toho smutná. Takže se snažim pracovat i na tom, aby to pro mě nebylo tak důležitý. Mě nesleduje nějaký závratný číslo lidí, ale to stačí k tomu, aby sis vypěstovala závislost na hodnocení, aby tě někdo chválil.“

10. A jaké dostáváš zpětné vazby a reakce od sledujících?

„Mně chodí docela často, dřív to bylo častější, teď mi píšou hlavně v souvislosti s dcerou, že je inspiruju svým přístupem k rodičovství. Ale negativní zpětné vazby hodně chodily, když jsem začínala a napsala jsem porodní příběh. To jsem měla reakce, že jsem se zbláznila. Mě s dostupem času to připadá taky mimo, ale jinak do zpráv mi moc negativních zpráv teď nechodí. Minulý týden mi zrovna psala paní, že nejsem jako ostatní, že vždycky odepíšu. Pro mě to ale znamená, že trávim několik hodin denně psaní si s lidma. Já se snažim na všechny odpovídat, ale bere to hrozně času. Pak mám z toho záněty šlach, jak pořád píšu. Takže tím, že nejsem megainfluencerka, tak mám asi lepší vztah se sledujícíma. A hlavně lidi vidí, že žiju normální život, takže můžou se cítit jako moje kámošky.“

11. A když dostaneš třeba nějakou zpětnou vazbu, bereš si to k srdci a přemýšlíš nad tím?

„Přemýšlim nad tim často. Já ani moc nechci sdílet extrémně hezký věci, takže i když jsem v pohodě, tak tam nechci psát jak skvěle se mám. Nechci, aby se ti lidi cítili špatně. Já si uvědomuju, když se dívám na ostatní influencery, tak kouknu na nějakou vázu, kterou sdílí a líbí se mi a zjistim, že stojí třeba 200 tisíc. Pak jsem z toho špatná. Ale ve svý podstatě vim, že i to, co tam dávám stačí k tomu, aby se kvůli tomu někdo cítil blbě. Ale zároveň, každý zodpovídáme sám za sebe.“

12. Co pro tebe znamená influencer? Co si pod tím představíš?

„Je to podle mě každý člověk, který někoho nějakým způsobem ovlivní. Může to být uplně každý. Já se nad tím nikdy moc nezamýšlela, ale asi to může být i člověk, kterého potkáš na ulici a o něčem tě přesvědčí. Ale nevim, jaká je správná definice.“

13. A považuješ se za něj?

„Nechci, aby to znělo nějak namyšleně, ale jo. Vim, že když tam něco nasdílim, tak lidi jsou a koupí si to. Nějaký hlas určitě mám, toho jsem si vědoma. To je strašný tohle říkat nahlas“ (smích).

14. Existuje nějaký český ekvivalent tohoto slova?

„Žádný český překlad neznám. Ono i to slovo influencer je zvláštní a nerada to o sobě říkám. Ale to je taky taková póza, nikdo nemáme rádi slovo influencer, ale všichni jim chceme být. Já jen nemám ráda takové ty influencery, kteří se povyšujou nad ostatní lidi.“

15. Všimla jsem si, že propaguješ vegetariánství, z jakého důvodu?

„Nepropaguju, jsem vegetarián, ale nijak zvlášť to nesdílim a nechci to nikomu cpát. Na začátku samozřejmě jsem byla hodně motivovaná a chtěla jsem, aby se nad tím všichni zamysleli, ale teď už to neřeším. Ať si každý dělá, co chce. Už nemám potřebu šířit osvětu. Dřív jsem se zapojovala do různých diskuzí. Pro mě už to nemá moc smysl, nemám zapotřebí se s lidma hádat. Přemýšlim, jestli to není sobecký, ale já to dělám hlavně pro sebe. Stále je to kontroverzní téma, i když se to za poslední roky zlepšilo. Nejim maso z etických a environmentálních důvodů. Já věřim, že jak se to zvíře zabije, ty stresy se promítnou i do toho masa a já nechci do sebe cpát takovou energii. Zároveň to má velké environmentální dopady.“

16. Kolik máš sledujících na Instagramu? Je to pro tebe důležité číslo?

„18 tisíc a je to důležité, protože když vidim, že se to zvedá, tak vim, že dělám zajímavý obsah, ale pro mě je i důležité, že se to nesnižuje. Některý lidi jsou tam se mnou i 6-7 let a společně se nějak rozvíjíme. Ale jsem ráda, že mám docela rozumný sledující, i když tam napíšu nějaký kontroverzní názor, tak nevyvolám nějakou hádku v komentářích jako j to často u ostatních Influencerů, ale všichni se tam respektujou. Já je k tomu i vedu, píšu jim pojďme se respektovat, ale ono to fakt funguje. Vnímám to tak, že do těch 20 tisíc sledujících je to ještě takový hezký a komornější, zvládám s nima být v kontaktu a i mám pocit, že spolupráce fungují líp s menšíma influencerama, protože s nima maj firmy takovej rodinnej vztah.“

17. Co pro tebe znamenají environmentální problémy? Jaký z nich je pro tebe nejzávažnější?

„Je to pro mě hodně důležitý, protože na týhle planetě bude žít i moje dcera a její děti a my jsme vlastně i s přítelem přemýšleli, jestli je vhodný si pořizovat druhý dítě kvůli tomu. Je nás hrozně moc. Nejzávažnější je asi nedostatek zdrojů a naše spotřeba. Snažim se dělat malý kroky, protože není správný to ignorovat. Ale zase neupcykluju si věci apod. Ale zároveň když milion lidí si nevezme plastový brčko, tak je to rozdíl. Nemusíme dělat nějaký velikánský změny, ale malý může udělat každý z nás. Třeba třídění odpadků, já mám pocit, že spousta lidí to ještě nedělá a vim, že to není nejdůležitější, ale jsou to maličkosti, které ti nezaberou čas a nevezmou ti ani peníze. Spousta lidí se hájí tim, že ty ekologický věci jsou mnohem dražší, ale přitom to není pravda. Je spousta různých alternativ, který jsou dostupný pro všechny.“

18. Takže individuální kroky v rámci zmírnění environmentálních problémů jsou pro tebe důležité?

„Všichni musíme řešit to, co můžeme ovlivnit, abychom se nezbláznili. A my neovlivníme to, že veliký firmy budou znečišťovat, ale můžem ovlivnit to, jak se chováme my.“

19. Jakou roli v tom má hrát stát?

„Já to moc nesleduju, ale ty firmy, co mám okolo sebe, to reflektují dost. Ale zase do toho detailně nevidim. Je fajn, že to je teď moderní a dost firem to využívá jako marketing, ale na druhou stranu ať už to dělají z jakéhokoli důvodu, tak je dobře, že něco dělají.“

20. Kdo má být dle tebe za klimatickou krizi odpovědný?

„Všichni, od jednotlivců, po firmy a hlavy států.“

21. Pociťuješ nějaký tlak, jak se máš v této souvislosti chovat?

„Vlastně ano, teď jsem si nedávno zapomněla vzít plátěnou tašku do obchodu a musela jsem si vzít plastovej sáček a normálně jsem se styděla, že jsem s tim šla ven.“

22. A z jakého důvodu?

„To je asi ten tlak, který mám na sebe, že nechci dělat něco špatně. Myslim si, že je ale dobře, že takovej pocit mám. O to víc mě to nutí nad tim přemýšlet. Dělám to částečně pro sebe, ale částečně i pro to, abych vypadala dobře pro okolí, což je hrozný takhle říct, ale říkám ti to upřímně. Žádnej extrém není dobře. Můžeš se přiblížit k dokonalosti, nikdy ji ale nedosáhneš uplně.“

23. Tak děkuji moc za rozhovor a za tvůj čas, který jsi mi věnovala.

„Já taky děkuju, nemáš vůbec zač.“

Rozhovor v anonymizované podobě – přezdívka Žaneta

Datum: 4. 3. 2022

Délka rozhovoru: 56 minut

Věk: 24 let

Pohlaví: žena

Počet sledujících (aktuální k datu rozhovoru): cca 12 tisíc

1. **Jak dlouho se pohybuješ na sociálních sítích?**

„No za mě osobně jsem byla na začátku na facebooku, to jsem byla ještě na základce, ale co se týče Instagramu, tak to bude nějakejch 5 let od začátku.“

2. **Pamatuješ si, co jsi přidala za první příspěvek?**

„Tak to si musim zjistit (smích). Né, ja to vlastně promazala. Upřímně nepamatuju, nepovažuju to za nějakej higlight v mym životě“ (smích).

3. **Co se týče obsahu, jak bys popsala stěžejní témata, kterým se na sociálních sítích zabýváš?**

„No tak já sdílím to, čemu věřim a co považuju za důležitý. Samozřejmě do toho nezapočítávám zbytečnosti, který sdílíme skoro všichni, jako jsou selfíčka, různý fotky z cestování atak. Ale primárně se snažim sdílet témata, který jsou provázaný s udržitelnějším životním stylem. To je něco, co já se osobně snažim žít a přijde mi dost důležitý o tom informovat ostatní ale taky informovat o věcech, který tomu předchází. Třeba když budu sdílet, že si šiju sama šaty z látky ze sekáče, je třeba napsat i to, proč radši nejdu do Zary a nekoupim si nový, možná i hezčí šaty Obecně sdílím věci ohledně menší spotřeby a nějakých drobných kroků, co může udělat každý z nás, aby neměl tak velkou environmentální stopu.“

4. **Kde se v tobě bere tato potřeba?**

„Asi je to nějaká moje životní dráha a taková součást mě, že to ani jinak nejde. Ráda si dávám práci s upravováním fotek, psaní textů a ráda obecně interaguju s lidma a inspiruju je, nebo se jima nechám inspirovat. A na sociálních sítích je to snadný. Hlavně mě trápí stav přírody, jak na to jsme a to je samozřejmě něco, co nemůžu jen tak přehlížet a chci s tim něco dělat. Takže mi přijde správný se i timhle směrem ubírat na Instagramu, protože co je ve výsledku důležitější žejo. Mám pak i pocit, že dělám něco smysluplnýho, co není uplně od věci, protože když jinak koukám na ten internet, tak tam ty zbytečný příspěvky převažujou..“

5. **Co si představuješ pod pojmem influencer? Existuje pro tebe i český ekvivalent tohoto slova?**

„No je to někdo, kdo působí v digitálním světě a ostatní může ovlivnit, ať už pozitivně, tak i negativně. Dneska jich je tolik, že se v tom člověk ztrácí a je to silnej trend. Slyšela jsem, že se užívá slovo vlivník, to je možná lepší.“

6. A považuješ se za něj?

„Asi jo, ale není mi příjemný to o sobě takhle tvrdit. To slovo ve mně nevyvolává dobrej pocit (smích).“

7. Z jakého důvodu?

„Protože je to tak veliká skupina lidí, mezi který patří i naprostý hlupáci a mladý lidi, který ovlivňujou často i děti špatnym směrem a nikdo jim to nemůže zakázat. Přijde mi to vlastně dost nebezpečný, kdybych já měla děti, asi jim zakážu přístup na internet, dokud si utváří ještě nějaký názory a jsou zranitelný.“

8. Takže influencery vnímáš negativně?

„No samozřejmě, že mezi nima jsou světlý výjimky a ty se snažím sledovat já. Třeba Kovy, to je pro mě symbol inteligentního člověka, kterej má neskutečnej dosah a využívá ho správnym směrem. Takže je třeba si pečlivě vybírat mezi tim, co ti něco může dát a mezi tim, co ti jen bere čas.“

9. A kdo tebe sleduje? Jak bys tyto lidi popsala? Jak myslíš, že ovlivňuješ tvé sledující?

„Já mám asi 12 tisíc sledujících, což není moc. Ale snažim se sdílet témata, který jim něco dají. Nevím, zda přímo ovlivňuju, ale možná sdílim něco, co třeba předtím nevěděli a ode mě se to dozví a to může být nějakej popud ke změně co se týče jejich spotřeby a nebo si alespoň něco uvědomí. Většinou mě sledujou holky kolem 20 let, ale i starší.“

10. Jaké od nich dostáváš zpětné vazby? Jak na to případně reaguješ?

„Většina mi píše docela podobný zkušenosti, některý se ptají třeba na rady. Konkrétně to můžu uvést na příkladu příspěvku, který jsem nedávno sdílela. Jednalo se o výrobu takovýho spešl čistícího přípravku, kterej je složenej z čistě přírodních surovin. Sdílela jsem tam podrobný popis a pro mě je skvělý vědět, že to někdo využije a vyrobí si ho doma taky a dá mu přednost před chemickym čištěnim. To je vždy takový zadostiučinění, že to, co dělám, má nějakej smysl. I když se jedná jen o nějaký zrnko v oceánu, je to určitě důležitý.“

11. A nějaké negativní reakce jsi zaznamenala?

„To ani moc ne, nebo možná párkrát. Třeba když jsem sdílela, že na zimu je lepší nosit vlněnej svetr, tak mi tam jedna holka psala, že bych měla uvést, jak neeticky se zachází se zvířama, ze kterých různý typy vln jsou. Já tam ale psala, že kupuju svetry jen v sekáči, ale samozřejmě si to uvědomuju. Mám takovej pocit, že vždy tě budou upozorňovat na to, jak dělat věci ještě o trochu líp, i když už tak se snažíš dostatečně. To mě někdy štve a vyčerpává, ale ty dobrý reakce to vyrovnávaj.“

12. A když dostaneš takovou zpětnou vazbu, bereš si to k srdci a přemýšlíš nad tím?

„Jo, ale říkám si, že do nějaký míry. Je to pořád můj prostor, kde ty lidi můžou kdykoliv odejít. Pořád je pro mě priorita, abych já z toho měla dobrej pocit a nezbláznila se z toho. Jde taky o to, jak to ten člověk napíše. Každopádně nějak moc těch špatnych reakcí nemám.“

13. Co pro tebe znamenají environmentální problémy?

„No tak třeba klimatická změna a s tím související problémy pro mě byla doteď prioritní téma, který jsem dost silně prožívala. Teď, co začala válka na Ukrajině mi přijde, že se fakt svět řítí do záhuby a je mi z toho strašně, jsem dost citlivá a tohle fakt nevim, jak dopadne. Ale abych se vrátila k původní otázce, je pro mě srdcervoucí sledovat, jak umíraj jednotlivý druhy zvířat na planetě, jak se otepluje a jak se s tim pořád nic zásadního nedělá. Třeba teď ta Ukrajina vyvolala takový gesta a silný akce, ale když se sleduje, jak postupně umíraj zvířata a různý lidi přicházejí v souvislosti s klimatickou změnou o prostředí, ve kterym se dá žít, zas tolik to nikoho netrápí. Ono to trápí lidi, až když se jich to začne osobně týkat, ale nejhorší je, že se to reálně týká každýho, jen někoho víc a někoho míň. Ty nejchudší lidi a nejranitelnější zvířata na to doplatěj nejvíc. To mě trápí.“

14. Měníš nějak své chování v souvislosti s klimatickou změnou?

„Určitě se snažim se nějak omezovat a chovat se tak, abych neplýtvala, s rozmyslem. Ale je to pro mě tak přirozený, že to jako omezování nevnímám. Samozřejmě, že nejsem stoprocentní, ale o tom to ani podle mě není. Často mám různý hádky s lidma, který se nechtějí a nehodlají vzdát svého životního stylu, ale už jsem se naučila nenechat se tim tolik vyvést z míry. Je to ve výsledku každýho rozhodnutí, proto sdílim tyto věci, aby se to dostalo do širšího povědomí.“

15. Jak to omezování vypadá?

„Tak třeba nemám auto, nejim maso, oblíkám se výhradně v sekáčích, snažim se toho nekupovat tolik a když už, tak hledám přírodní a obecně šetrnější varianty. Ale když takovou variantu nenajdu, sahnu po běžné a nijak si to nevyčítám. Zas se snažim, aby to bylo pořád pro mě přirozený. Zároveň se někdy trápim nad tim, kolik šetrnějších alternativ různejch produktů existuje a často se rozhoduju fakt strašně dlouho a stojí mě to velký úsilí, abych vybrala ten nejlepší. Pak stejně zjistim, že jsem vybrala třeba blbě a že existuje jiná věc, která by byla vhodnější a pak si to vyčítám. Celej tenhle proces mě někdy vyčerpává, takže už radši vybírám věci, který mám odzkoušený.“

16. Kdo má být dle tebe za klimatickou krizi odpovědný?

„*No rozhodně lidi, kteří stojí před rozhodnutim, jak to změnit, což jsme ve výsledku všichni. Lidstvo tuhle krizi způsobilo a odpovědný teda za to má být každý z nás. Ale někdo víc a někdo míň. To je důležitý si uvědomovat, protože pak mají lidi výčitky, že nejsou stoprocentní, ale rozhodně jejich individuální rozhodnutí se nemůže rovnat rozhodnutí nějaký velký firmy nebo státních regulací.“*

17. Jakou roli v tom má hrát stát a politické uspořádání?

„Výraznou, samozřejmě nějaký normy nám určuje Evropská unie, což je skvělý, že ji vůbec máme a já jsem upřímně ráda, že se s tím začalo něco dělat. Jinak co se týče český politiky, uvidíme, jak to bude s novou vládou, ale co jsem slyšela, jak Fiala schválil dohodu na polskej důl, tak si řikám, že to asi zas tak slavný nebude. Moc to upřímně nesleduju, teď bude pozornost namířena hlavně na Ukrajinu, což je logický. No a na světový úrovni funguje to OSN, ale tam se něco rozhodne a stejně se to neplní, jak má. Spíš to vnímám jako přehlídku moci a ega, než nějakou snahu o radikálnější změnu, protože nic jinýho ani klimatická změna nezasluhuje.“

Tak děkuji moc za tvé odpovědi, to je pro tuto chvíli vše.

„Není zač.“

Rozhovor s Terezou

Datum: 10. 3. 2022

Délka rozhovoru: 40 minut

Věk: 29 let

Pohlaví: žena

Bydliště: Praha

Počet sledujících (aktuální k datu rozhovoru): 9633

1. **Jak dlouho se pohybuješ na sociálních sítích?**

„Snažim se budovat povědomí a komunitu tak jako tři, čtyři roky.“

2. **A jak bys popsala obsah, který tam sdílíš? Jak bys popsala témata, kterým se zabýváš?**

„Tak hlavní témata jsou určitě udržitelnost, minimalismus, blíže pokud to chceš rozvinout, tak minimalismus jako životní filosofie, módní minimalismus a udržitelná móda a potom hodně mluvim i o jídle a potravinách. To už je možná takový zdravý životní styl s důrazem na nějakou lokálnost, bezobalovost a zabývám se i o kosmetiku, její složení a důraz na přírodní produkty.“

3. **A co tě k tomu vlastně vedlo? Jaký podnět tě k těmto tématům dovedl?**

„Hmmm, já jsem se k tomu dostala díky mojí práci, já vlastně po své škole jsem byla na stáži v OSN, kdy jsem tak nějak získala chuť se věnovat něčemu, co by bylo dobrý nechci říct jako pro svět, to zní hrozně (smích), ale chci říct co by mělo nějaký přínosy pro životní prostředí a vlastně potom jsem si našla práci v jedné firmě, která vyrábí technologie pro prodej potravin bez obalu. Tam i já jsem se v mym osobním životě začala ještě víc zajímat o udržitelnost. Začala jsem řešit nákupy bez obalu, kosmetiku a tak nějak všechno. Přišlo mi to hroznš zajímavý a tak jsem to začala sdílet na svých sociálních sítích a začalo to přijít zajímavý i lidem okolo mě. Taková moje přidaná hodnota moje si myslim byla to, že jsem se z té firmy přesunula do obchodu minimum waste, který jsem pomáhala tvořit. To je obchod jakoby s věcma pro udržitelný životní styl plus to bylo takový edukační centrum, kam chodily školy nebo veřejnost na různý akce, který já jsem vymýšlela a kvůli tomu jsem se dostala k hrozně zajímavym lidem a tématům a dozvěděla jsem se věci, který si člověk jen tak nevygooglí řekněme. Takže to jsem začla všechno sdílet na těch sítích. A přijde mi, v čem jsem se odlišovala od ostatních řekněme zelených influencerů tak já nikdy nebyla militantní a extrémní bio, podle mě si pořád zachovávám to, že jsem normální, normálně vypadám a pořád zůstávám ženou, která má ráda módu a která se ráda nalíčí a nechodim někde v batikovanym triku.“

4. **Určitě, to souhlasim. Takže to vnímáš jako plus, že jsi normální, autentická.**

„Jo.“

5. Jinak máš představu o lidech, který tě sledujou? Máš představu o tom, jaká je tvoje cílovka?

„Jo určitě, jsou to spíš ženy ve věku takových 20-35 let. Mám hodně vysokoškolaček.“

6. Takže jsou vzdělanější.

„Jo, to určitě jo.“

7. No a co podle tebe znamená influencer? Znáš nějaký český výraz pro toto slovo?

„To je dobrá otázka. Je to člověk, který má vliv na větší skupinu lidí a dovede toho vlivu nějakym způsobem využívat. A český výraz neznám, napadaj mě nějaký slova typu ovlivnitel, ale nevim“ (smích).

8. Máš spojený nějaký negativní konotace s názvem influencer?

„Pro mě to určitě není urážka, já to beru velice pozitivně.“

9. A považuješ se za něj?

„Považuju, ale za menšího. Já samozřejmě nemám takovej počet sledujících, něco pod deset tisíc, i když samozřejmě, když si to člověk představí, tak jako je to už nějaká větší skupina lidí a takže jo, chodí mi různá zpětná vazba od těch lidí, že jsem je navedla k tomu a tomu, tak to mě utvrdí v tom, že to má smysl, když nad tim často pochybuju.“

10. To jsem se tě právě chtěla zeptat, jestli dostáváš zpětnou vazbu. Máš i nějaké negativní? Čeho se to třeba týká?

„Zpětnou vazbu obecně dostávám a je to pro mě fakt důležitý v tom, že mě to motivuje dělat, co dělám, protože jakoby tvořit ten obsah, na který pak třeba nejsou žádný odezvy, je lehce demotivující. Pak si říkám, proč já se s tim vlastně dělám, zajímá to někoho? Ta zpětná vazba mi hodně pomáhá i při tvorbě toho obsahu, určitě nechci tvořit něco, co ty lidi vůbec nezajímá, takže já se jich často ptám, co je zajímá a jakou formou, jestli reels atd. Hodně využívám formátu otázek na instagramu a nebo anket. Takže v tomhle ta zpětná vazba je hrozně důležitá. S tou negativní musim říct, že se až tak moc nesetkávám naštěstí.“

11. A jak si to vysvětluješ?

„Ti moji sledující jsou prostě jak to říct, lidi který jsou se mnou na stejné vlně. Na jednu stranu je to fajn, to mě těší, na druhou stranu já bych byla ráda, kdyby tam byli i ti, kteří uplně na tý stejný vlně nejsou a já bych mohla změnit něčí mindset. Někdy bych ráda, aby se ten můj okruh rozšířil o lidi, který tyhle věci neznaj a bylo by to pro ně něco novýho.“

12. Inspiruješ se tedy tím, co ti píšou tvoji sledující ve volbě témat?

„Jojo, já si udělám rešerši a udělám z toho nějaký obsah.“

13. No a je pro tebe číslo sledujících důležité?

„Hele dřív to pro mě bylo důležitý a teď už mi přijde, že už ani ne, protože jsem přišla na to a vlastně i firmy i lidi přišli na to, že to není až tak o těch číslech, ale spíš o tom obsahu, o jeho kvalitě a o nějaké autenticitě, třeba i firmy na spolupráce nebo naopak lidi na rozhovory nebo na webináře mě oslovují i přesto, že nemám ani těch 10 tisíc, ale líbí se jim obsah a to jak ty věci dělám. Což mě pro mě strašně cenný a je to super tohle vědět. Protože dřív ty čísla pro mě byly důležitý, možná je to i tim, že dřív to Instagram měl trošku jinak

nastavený, že vlastně třeba sdílet odkazy na stories se daly až pod 10 tisíc followers. Teď už je to jina, takže to napomohlo.“

14. A nepřijde ti to i jako výhoda, že máš míň sledujících, ale máš k nim třeba blíž?

„Jo určitě, radši bych jich měla o něco víc (smích), ale i takhle je to takový rozumný, že i když dělám otázky a odpovědi na stories, tak jsem schopna zodpovědět většinu dotazů mých sledujících, je to takový bližší.“

15. A řešíš to v sobě, do jaký míry máš odpovídat a být k dispozici tvým sledujícím?

„Musim říct, že tady s tim počtem sledujících, co mám, tak nemám zahlcenej inbox, že bych si musela nastavit nějaký prirotity, to né. Zatím všchno zvládnu v nějaké rozumné míře.“

16. Co pro tebe znamenají environmentální problémy? Jaký ti přijde nejzávažnější?

„Pro mě osobně je to téma a trápí mě to, ale přiznám se, že na těch sítích to není priorita, že bych to sdílela. Já se zaměřuju spíš na tu rovinu toho konzumu a nadkonzumu a na ty věci, jak být víc minimalistický, jak si vybírat ty věci, aby měly co nejmenší dopad na životní prostředí. Třeba uhlíkovou stopu moc nesdílim.“

17. Sice jsme to už nakousli, ale z jakého důvodu tedy sdílíš příspěvky o udržitelnosti? Děláš to kvůli sobě?

„Mě přijde smutný tu planetu kolem sebe ničit a zanechat našim budoucím generacím jenom problémy a horší svět a prostě myslim si, že každej můžem udělat něco malýho, co nám až tak moc neubere na našem komfortu a ráda bych, aby to lidi dělali.“

18. To se dostáváme k další otázce, jestli teda individuální změnu chování v rámci problémů ŽP vnímáš jako něco podstatného?

„No určitě, kdybych si to nemyslela, tak nedělám, co dělám. Určitě věřím, že každý musíme začít od sebe a potom a ve výsledku budeme mít sílu tý masy a vlastně volíme každý den, každým nákupem. Ta peněženka je vlastně důležitým volebním nástrojem, který bychom měli využívat.“

19. A jak se stavíš k lidem, kteří to takhle nemají nastavené? Jdeš s nima do nějaké diskuze, nebo to neřešíš?

„Myslim si, že ta diskuze je důležitá, ale je to takový ošemetný, jaký přístup zvolit, jaký slova zvolit, aby to dopadlo na úrodnou půdu. Ale je to něco, na čem pracuju a myslim si, že se mi to daří. Myslim, že víc než diskuze funguje ten příklad, když ostatní vidí, že my nakupujem většinu věcí z druhé ruky a nakupujem jen to, co potřebujem a většinu věci, co jiný matky mají, tak naše dítě je šťastné a většinu těch věcí nepotřebuje a ty věci z druhý ruky jsou fajn a ušetřili jsme spoustu peněz, tak jsou z toho takový příjemně překvapený.“

20. Takže takhle funguješ na sociálních sítích, že ukazuješ, že to jde i jinak.

„Jojo přesně.“

21. Uvědomuješ si, že máš nějaký vliv na ty lidi? Jak se k tomu stavíš?

„Jo určitě. Myslim si, že všichni influenceři maj zodpovědnost za to, co sdílí, protože to co oni nasdílí si lidi přečtou, vezmou si to k srdci a potom to třeba taky šíří dál, takže je to super, když tam sdílíme něco pravdivýho, praktickýho, přínosnýho, ale pokud sdílíme nějakou nepravdivou informaci, tak to je prostě potom problém, protože ty lidi tomu věří a

pak to šíří dál. Takže já osobně právě proto si dělám rešerše na různý témata, protože tam nechci sdílet nic, co jsem někde zaslechla a co nemám ověřený a tak.“

22. A máš třeba nějakej vzor, kdo podle tebe to dělá skvěle?

„Dewi veg je třeba super, ta má propracovanej obsah, ověřuje si fakta, pak třeba Natálie Pažická. U nich je vidět, že vždycky uváděj zdroj, že je vidět, že si to nikde nevycucává z prstu. Takže já je sleduju a inspiruju se, což je důležitá součást.“

23. Co se týče řešení environmentálních problémů, sleduješ politickou situaci? Máš důvěru v politické činitele v této souvislosti? Zajímáš se o to?

„*Upřímně ne, ale zas tak se o to nezajímám a z toho mála, co se zajímám, tak neznám nějakýho politickýho činitele, se kterym bych fakt souzněla. Takže ne.“*

24. Rozumim. Když už jsme u toho, tak v rámci řešení klimatické krize, kdo dle tebe má být odpovědný za tento globální problém?

„No na začátku toho problému jsme vlastně my spotřebitelé a naše poptávka po věcech, který pak někdo někde musí mít z čeho vyrábět, třeba v Číně. Jednak je to naše poptávka, ale po levných věcech, jsem zapomněla dodat. Takže součást toho si neseme my spotřebitelé, proto se zaměřuju na tento obsah, na to, aby se lidi zamysleli nad svou spotřebou, jestli opravdu potřebují všechny věci, co denně kupují. Ale potom určitě je zodpovědnost i na lokálních vládách, které podle mě by měly regulovat pomocí předpisů, zákazů a tak, jak fungují právě ty továrny, jak moc můžou nebo nemůžou znečišťovat. A potom důležitou roli hrajou mezinárodní či nadnárodní organizace typu Evropská unie, i když já si myslim, že v Evripě reálně ten problém až takový není, největšími znečišťovateli jsou Čína, Indie a takový země. Tam by svou roli mohlo hrát právě třeba OSN nebo organizace tohoto typu, protože jak jinak.“

25. Můžu se ještě zeptat, co to bylo za stáž v tom OSN? Ty máš k tomu lepší přístup než já, tak by mě zajímalo, o co šlo.

„No to nebylo až tak v tomhle oboru, ale já dělala v agentuře, která se zabývala přírodníma katastrofama, takže povodně, požáry, přemnožení hmyzu a vysílali jsme na záchranný mise různý odborníky, který dovedli lidem v tom postiženym místě pomoct monitorovat pomocí speciálních satelitních systémů, pomáhali jim risk management. Já jsem tam organizovala ty mise, měla jsem takovou komunikační roli, starala jsem se o web a připravovala jsem nějaký materiály. Už to, že člověk v tý organizaci je, tak chodí na nejrůznější konference, spoustu věcí se tam dělo, tak přičuchne i k jiným tématům.“

26. To mi přijde dost zajímavý. Když jsi byla takhle vevnitř, přijde ti to jako dobrá nadnárodní instituce?

„Nó to právě (smích), samozřejmě, když jsem tam zašla pracovat, tak jsem měla takový velký vize a chtěla jsem tam i pracovat do budoucna, ale pak samozřejmě čim dýl jsem tam byla, tak tim víc jsem byla zklamaná, tím že je to taková instituce, kde všechno trvá strašně dlouho, cokoli cočlověk chce prosadit nebo změnit, tak prostě je to někdy až nemožný a tak to bylo takový trochu demotivující, že je to takovej jak se tomu říká dinosaurus“ (smích)?

27. Takovej zkostnatělej systém myslíš? (smích)

„Jojo přesně dost. Já si myslim že obecně tyhle organizace, vlády jsou zkostnatělý, zpomalený a jo oni maj tu moc, ale chybí jim často možná rychlost a rozhodnost.“

Rozhovor s Hankou

Datum: 11. 3. 2022

Délka rozhovoru: 43 minut

Věk: 25 let

Pohlaví: žena

Vzdělání: Environmentalistika Bc v Olomouci

Počet sledujících (aktuální k datu rozhovoru): 8918

1. **Vy jste teda tři, co spravujete blog a Instagram Czech Zero waste, kdo a kdy s tím nápadem přišel?**

„To bylo před pěti nebo šesti rukama a přišla s tim tehdy Jana, která je vlastně novinářka a tehdy studovala žurnalistiku a nějak narazila na to téma zero waste a zjistila, že v Česku o tom nikdo neinformuje, nepíše, že je to neznámé téma a tak prozkoumala internet, jestli o tom opravdu nikdo nepíše a říkala si, že by bylo fajn jako vyzkoušet to a psát o tom. Akorát do toho nechtěla jít sama, tak oslovila ještě mě a Míšu a společně jsme se na to vrhly. Takže ta prvotní motivace byla to jako zkoušet a informovat o tom.“

2. **Takže v tu dobu tady fakt nic nebylo na tohle téma jo?**

„Jo, myslim že to bylo v roce 2014, zhruba ve stejnou dobu, jako v Praze začal vznikat bezobalový obchod, takže to bylo uplně na tom začátku.“

3. **A kolik informací je o tomto tématu teď?**

„Strašně moc (smích). Nevim kolik, ale jakože jenom stačí, když si do vyhledavače na googlu dáš „zero waste“ a nebo hashtag na Instagramu, tak je toho fakt hodně. A to je vlastně i důvod, proč nejsme teďka s tim blogem tak aktivní, protože máme pocit, že jsme jako splnily tu naši misi, která byla informovat o tom, takže jsme jako psaly blog, pak sme udělaly tu aplikaci „Bezobalová výzva“, pořádaly jsme přednášky, vydaly jsme knížku, dělaly jsme podcast a teď mám pocit, že už jako ty témata jsou vyčerpané a už se tomu zas tak moc nevěnujem. Už jen občas děláme třeba přednášky nebo workshopy.“

4. **A ta kniha byla vyloženě jen o Zero waste konceptu?**

„Ta knížka se jmenuje „Život skoro bez odpadu“ a to vychází celé skoro z toho zero waste, nebo to je takový ten rámec toho, ale vzhledem k tomu, že já jsem studovala environmentalistiku a celkově se zajímáme i o ostatní témata, nejenom o odpady, tak je to spíš takový návod na udržitelný a jeden kamarád, který tu knížku četl, řekl, že je to návod na udržitelný a spokojený život.“

5. **To je hezký. Takže ty jsi studovala environmentalistiku.**

„Bakaláři v Olomouci a magistra v Brně, toho magistra mám ale teď přerušenýho.“

6. **A holky taky studovaly něco na tohle téma?**

„Míša studovala pedagogickou fakultu, ale hned po škole studovala v brněnský neziskovce Na Zemi, která se věnuje i environmentálním tématům. Jana studovala žurnalistiku a rozvojová studia a humanitární studia, studovala toho hrozně moc, má asi dva bakaláře a dva magistry“ (smích).

7. Jinak to vaše působení na sociálních sítích začlo blogem, viď?

„Jo začlo to blogem, ale když jsme začly psát blog, tak jsme spustily i facebookovou stránku, kde jsme vlastně psaly jó máme blog, přečtěte si to a sdílely jsme tam ty příspěvky z blogu, to byl úplný začátek. Pak třeba po roce jsme k tomu přidaly Instagram a prostě ty další aktivity.“

8. Kde jste teď nejaktivnější? Na Instagramu?

„No teď máme už docela dlouhou pauzu, už ani nevim, kdy jsme tam naposled něco přidaly. Protože Jana právě už měla pocit, že je to téma naplněné a začala pracovat na plný úvazek v rozhlase, takže už na to nemá moc čas, takže ta nás opustila a Míša má dvě děti a já mám jedno dítě, takže“ (smích).

9. Takže už máte jiný starosti.

„Máme jiné starosti a hlavně myslim, že je to hodně i tim pocitem, že už nemáme co říct. A ani jednu z nás nebaví opakovat ty věci pořád dokola a ani jedna z nás není taková typická influencerka, co by potřebovala sdílet ten osobní život na Instagramu.“

10. Když se budeme bavit o těch dobách, kdy jste byly aktivní, tak máš představu o cílovce, která vás jakoby sledovala, nebo třeba i věkově, kdo to byl za typy lidí?

„Byly to hlavně ženy, myslim že nějakých 70% a ten věk byl myslim že největší skupina byla 25-30 let.“

11. A čím si to vysvětluješ, že to jsou většinou ženy?

„Protože to téma většinu lidí začne zajímat v momentě…buď jsou to uplně mladý lidi, který v dnešní době vidí něco na Instagramu, facebooku apod., tak se do toho vrhnou a zajímá je to jako takový koníček a co se týče těch žen, tak je to hlavně teda po narození dítěte, nebo po otěhotnění, celkem se začnou zajímat nejen o zero waste, ale i o zdravou stravu, bio, netoxickou kosmetiku a všechny tyhle témata a právě to vychází z té touhy dát tomu dítěti to nejlepší a nejzdravější a možná i proto, že má žena spoustu času na brouzdání internetem v době mateřské.“

12. A ty jsi to už naznačila, že se nepovažuješ za Influencerku, ale co pro tebe samotné slovo znamená?

„Já jsem to myslela hlavně tak, že nejsme ty typičtí online influenceři, jako mě když se řekne Influencer, tak si vybavim člověka, co je hodně aktivní na instagramu a dává tam hodně storíček a vyjadřuje se ke všemu možnému a nějakym způsobem na tom i vydělává. Ale kdybych měla vzít to slovo, ono se to moc do češtiny nepřekládá, ale slyšela jsem překlad, který zněl jako vlivník, který má vliv na něco, tak to si myslim, že jsme byly, nebo částečně i jsme. Když mám třeba přednášku a tam je nějakejch 30-40 lidí, tak z tý přednášky odejdou nějak ovlivnění a odejdou ovlivnění tim, co si já myslim a co jim řikám.“

13. Takže děláte přednášky pro širokou veřejnost, nebo pro firmy?

„Děláme to hlavně tak, že si nás lidi objednávaj, že to není tak, že my bysme to organizovaly. Většinou jsou to mateřská centra, knihovny, občas i nějaké školy, jako je to pestré, ale

převažujou ty matky. Teď jsme měly pauzu kvůli covidu a tak, ale dělaly jsme něco i online. Teď myslim, že se to na jaro zase rozjede naživo. Děláme to různě po republice. Do Prahy moc nejezdíme, protože tam je spousta lidí a spousta přednášek, spousta všeho. To vychází z toho pocitu, že nechcem dělat něco, co už není potřeba, nebo to dělá někdo jiný líp. Já necítím potřebu dělat přednášku v Praze, protože vím, že to stejně kvalitně udělá někdo z Bez obalu nebo někdo další. Ale ráda pojedu udělat tu přednášku někam do malého města na Moravě, kam nikdo jiný nepřijede.“

14. Takže je pro tebe dost podstatné dělat smysluplné věci.

„Jo a to se zas dostávám zpátky k tomu, proč máme tu pauzu, protože když vim, co se děle všechno ve světě a jak je to s klimatickou změnou a tak, tak mám i posledních pár let pocit a vlastně holky i taky, že to zero waste je hrozně okrajové téma, nebo že je to marginální téma. Kdyby se nám podařilo celé česko přesvědčit, aby žili bez odpadu, tak to stejně klimatickou změnu nevyřeší. Takže se snažim postupně přejít k něčemu jinému. Než jsem šla na mateřskou, tak jsem pracovala pro nadaci pro půdu a tam jsme řešili zemědělství, zemědělskou půdu a mám v plánu po mateřské začít hospodařit na půdě, stát se farmářkou v podstatě. Takže jsem se od toho prvotního zero waste trochu posunula a myslim, že holky to maj dost podobně.“

15. Když se vrátim ještě k těm sociálním sítím, dostávaly jste nějaké zpětné vazby od lidí? Pamatuješ si nějaké?

„Jo určitě toho bylo hodně a byli to jak na sociálních sítích, tak na přednáškách. Já si myslim, že ty přednášky jsou takové osobnější. Mně to dávalo určitě ten pocit toho, že to má smysl ta práce, co dělám. Kdyby tam ta zpětná vazba vůbec nebyla, tak já nemám tu potřebu sdílet věci na sociální sítě jen tak, nebo jenom pro lajky. Takže mně to pomáhalo dělat ty věci. Myslim si, že kdybychom se tehdá s holkama rozhodly, že jenom budem zkoušet žít bez obalu a nebyla by tam ta část toho, že o tom budeme psát blog a zveřejňovat to, tak u toho vydržíme chvilku. Tohle byla velká motivace, vědět že to někdo čte a někoho to zajímá a byla to zároveň velká zopdovědnost. Třeba když jsem řešila nějaké placené spolupráce a placené partnerství a vlastně jsem jich udělala pár a zjistila jsem, že to vůbec není cesta, kterou chci jít, protože jsem jako cítila to, že ti lidi na mě dají a nemohla bych s čistym svědomím jim říct, že tohle je ta nejlepší značka a všichni si to kupte, protože já věřim, že pár lidí by si to fakt koupilo. To mě na tom děsilo a přestala jsem to dělat.“

16. Takže jsme se dobrovolně vzdaly zisku, abyste dělaly jen to, čemu věříte.

„Na těch sociálních sítích jo, ale jinak co se týče toho zisku, tak právě máme placené ty přednášky, takže tam byl nějaký způsob, jak na tom něco málo vydělat, nebo spíš uplně neprodělávat.“

17. Uvědomovala sis tedy, že máš nějaký vliv na ostatní? Pociťovala jsi nějakou zodpovědnost vůči nim?

„Tam jsem hodně cítila, že musim promýšlet, co lidem předávám za informace, jestli jsou pravdivé, jestli jim k něčemu budou. Zároveň se snažim je nestrašit, neukazuju jim obrázky s želvou, která má zapíchnuté brčko v nose, protože nechci, aby jim něco z toho bylo. Pak jsem cítila, že mám zodpovědnost za to, že já mám ty informace, podle kterých můžu měnit chování těch, který ty informace nemají, takže se podle těch informací chovám.“

18. A setkaly jste se i s nějakýma negativníma komentářema?

„Jo bylo jich hodně málo, samotné nás to překvapovalo, jak málo haterů máme, ale asi nejdrsnější, co jsme měly bylo na facebooku na stránce, která se dřív jmenovala Green Piss a teďka se jmenuje myslim Hnutí Ducha. Tváří s to jako taková ta stránka s vtípkama a naváží se do environmentálních témat no a ti vlastně kdysi sdíleli nějaký rozhovor z rádia se mnou, takže v tom rozhovoru nebyly se mnou fotky, protože to byla rozhlasová reportáž. No a napsali tam nějaký příspěvek, že jsou to kraviny blablabla a pak něco ve stylu, jakože pochybovali nad tim, jak asi vypadám, když si umývám vlasy sodou a takové věci. No v podstatě napsali, že jsme určitě hnusná a celé to zakončili větou: Už zbývá jenom dodat, čím si slečna Helena utírá zadek.“

19. No tak to je drsný a ta stránka pořád existuje?

„Nevim, ale před nějakym rokem se provalilo, nevim jestli jsi to tehdy zaznamenala, ale nastala nějaká chyba facebooku, kdy se zobrazilo u příspěvku stránek, který člověk je tam zveřejňuje a kdo je tam správce. No a ukázalo se, že to byl někdo placený Křetínským, takže normálně se zjistilo, že ta stránka je placená uhelnym průmyslem. To byl jeden největší, co si vzpomenu a pak ještě to schytal hodně příspěvek o menstruačních kalhotkách, to bylo ještě v začátcích, takže se ten příspěvek hodně sdílel a komentoval, tim pádem se to dostalo i klidem, který nesledovali náš blog a nevěděli, co jsme zač. Takže to byly typické chlapské šovinistické haty. Takže pak se objevilo sem tam něco, ale fakt toho bylo překvapivě málo. Ale myslim si, že obecně jsme měly míň negativních reakcí, protože to téma zerowaste není zas tak konfliktní, jako nikdo nemá rád skládky, odpadky na ulících, takže se s tim dokážou lidi ztotožnit. Zato nějaké kampaně na omezování spalování uhlí nebo energetiku, nebo proti autům to má víc hatů, protože lidi se nechtějí omezovat.“

20. A jinak doma stále žiješ bez odpadu?

„Už v menší míře, než předtím. Když jsme byly ještě aktivní, tak jsme to dělaly fakt důsledně v tom, že ta priorita bylo neprodukovat žádný odpad Teď ty priority mám už posunuté, že se třeba snažim nakupovat bio a tak. Už u některých věcí mi nevadí koupit si je v obalu, protože vim, že to má malý vliv. Navíc jsme se přestěhovali na vesnici a tady nemáme bezobalový obchod. Spíš jsem posunula ty priority, když si uvědomim, že odpady stojí za 2% emisí. Ze začátku jsem se fakt snažila mít tam tu nulu, to zero waste a byla jsem z toho pak frustrovaná, že jsem měla hlad, nebo že jsem si nedala někde něco na fesťáku, protože to bylo v obalu. No a pak zjistíš, když studuješ enviro, jak je to se všim ostatním a říkáš si, má to vůbec smysl? Pak ti někdo řekne, že je to kravina, s někm se pohádáš a tak. To jsem na začátku zažívala, ale nějak jsem se s tim postupem času vyrovnala.“

21. A co pro tebe vlastně znamenají environmentální problémy, jaký z nich se ti zdá nejzávažnější?

„Tak pro mě problém číslo jedna je klimatická změna a myslim si, že problém číslo dva je ztráta biodiverzity a potom ty další třeba nějaké vyčerpání zdrojů ať už jsou to nerostný suroviny, tak třeba i půda, že ztrácíme zemědělskou půdu, probíhá desertifikace a tak. Takže nám hrozí nějaké vyčerpání půdy. A pak další problém je, že nám dochází fosfor a tak. To zero waste lidi hodně zajímá a je to něco, co si lidi dokážou představit, co to je a takže se toho nechci uplně vzdát, protože nikdo si mě nepozve na přednášku na téma: Máme málo fosforu (smích). *Ale když dělám přednášku o zero waste a když je to třeba jako vhodné, když se na to lidi ptaj, tak se snažim upozornit i na ty věci okolo. Takže vysvětluju, že ten odpad je zlomek, upozorňuju na fakta o klimatu. Spíš chci, aby ten odpad byl pro lidi něco jako první krok, takže když o tom třeba začnu přemýšlet, tak mě to dovede i k dalším věcem, jako*

to dovedlo mě. Pro mě začátek byl zero waste, ale po čase jsem zjistila, že to není všechno, že tim svět v uvozovkách nezachránim.“

22. Uplně ti rozumim, jak se teda stavíš k individuálním snahám v řešení klimatické krize? Máš pocit, že to má smysl?

„Já si myslim, že tam je třeba rozlišovat, co je individuální snaha, podle mě co určitě nespasí svět je nějaká uvědomělá spotřeba. Když ty jediné změny, které uděláme je, že budem kupovat něco jiného, teda že nezměníme vzorce chování nebo fungování naší společnosti a budeme jako dál dělat to, co děláme to je nakupování a spotřeba v té míře, jaké spotřebováváme, akorát to bude jako eko, tak to podle mě nepomůže. Pokud se začne člověk o tyhle témata zajímat a povede se mu dostat dál, tak individuální akce je i, že člověk podepíše petici na demonstraci, nebo spousta těch lidí, který jsme měli různě na těch přednáškách, tak vim, že ty lidi se rozhodli od toho, že omezí odpad ve svým životě, se dostali k tomu, že si uvědomili, že je nebaví jejich práce a začali pracovat pro nějakou neziskovku nebo tak. Neodsuzuju individuální snahy, protože společnost se skládá z jednotlivců, ale riziko je, když to zůstane u té uvědomělé spotřeby.“

23. A cítíš ty někdy tlak na tvé individuální spotřebitelské chování?

„No myslim, že s tim už jsem se vypořádala. Momentálně nemám pocit, že to stojí celý na mě a že když si koupim něco v plastu, nebo že když někam poletim, tak se zhroutí svět, protože tak se nedá žít. Mít nějaký spokojený život v tomhle strachu nebo v tom superomezování nejde.“

24. A když se dostaneme ke klimatické změně, tak kdo v tomto případě má za tento globální problém převzít odpovědnost?

„Velkou roli hraje politika, ale stejnou, nebo možná i větší hrajou ty mezinárodní korporace a stejně si myslim, že člověk musí ovlivňovat tu politiku, protože politici jsou už možná jediní, kdo mají aspoň nějakou moc ty mezinárodní korporace ovlivnit. Zároveň asi na ty nadnárodní korporace funguje nějaká poptávka od lidí, ale zas si myslim, že někdo b to mohl brát jako důkaz, že ta uvědomělá spotřeba má smysl. Když třeba Coca cola řekne, že bude používat recyklovaný plast, ale myslim si, že oni to dělaj podle toho, co je trend a vždycky zůstávaj jenom u toho, co jim přinese ještě větší zisk. Je málo firem, který by se rozhodly omezit se nebo něco změnit za těma motivacemi, které by nebyly ziskové.“

Rozhovor v anonymizované podobě - přezdívka Matěj

Datum: 13. 3. 2022

Délka rozhovoru: 36 minut

Věk: 25 let

Pohlaví: muž

Počet sledujících (aktuální k datu rozhovoru): cca 7000

1. **Jak dlouho se pohybuješ na sociálních sítích?**

„Tak kolem tří let. Začlo to tak, že jsem na Instagram přidal fotku kytary, kterou jsem vyrobil a od tý doby tak nějak přidávám pravidelně/nepravidelně. Používám jen Instagram, na facebook skoro nechodim.“

2. **Jak bys tedy popsal obsah, který sdílíš na sociálních sítích?**

„No tak v první řadě určitě sdílim svojí práci, ale do toho i svůj život, protože hodně lidí to bere jako inspiraci. Mně moc nevyhovuje dnešní doba v tom, jak je spoustu technologií, který nám usnadňujou život, ale přestáváme bejt spojený s tou podstatou přírody, spousta věci za nás udělaj stroje a my už skoro nerozumíme některým věcem, principům, na kterých funguje život. Celkově je doba uspěchaná a spotřební a to se mi nelíbí. Myslim si, že jsou důležitější věci, než to co má člověk na sobě a kupovat si hadry každý měsíc, protože se mění móda, mi přijde uplně mimo. Takže i já dost opatrně přistupuju k používání mobilu a Instagramu obecně, ale je to důležitý pro mojí práci a zároveň je to často jediný spojení se světem, který mám, když jsem dlouho sám ve svý bublině. Sdílim to, že se snažim žít mimo spotřební společnost. Já bydlim v přírodě v chatce, mám tam sice elektřinu, ale topení je jenom skrz krbový kamna, taky si hodně věcí pěstuju na zahradě, vlastní zeleninu a tak. Zavařuju ji i s ovocem, to třeba dám postup do stories a lidi to ocení.“

3. **A kolik lidí tě sleduje, máš představu, o jaký typ lidí se jedná?**

„No kolem 7 tisíc, jsou to muži i ženy, často muži, kteří chtějí dělat podobné řemeslo a obecně lidi, kteří mají rádi přírodu. Pro mě je to důležitý z hlediska práce a taky samozřejmě mě těší, když se někdo zajímá, jak žiju.“

4. **A považuješ se za Influencera? Co pro tebe tohle slovo znamená? Do jaké míry sdílíš své produkty a do jaké sebe a svůj osobní život?**

„No to nevim, nikdy jsem o tom tak nepřemýšlel. Docela se vymykám různejm škatulkám a nechci o sobě tvrdit, že jsem influencer. To spíš třeba někdo, kdo může ostatní inspirovat, ale stejně si myslim, že to tě může inspirovat i někdo na ulici, aniž bys ho sledovala, takže nevim. Influencer bych byl, kdybych měl nějaký spolupráce s firmama, pár jsem jich dostal, ale nemám to zapotřebí. Přijde mi to vlastně hrozně zbytečný, když tomu sám nevěřim a dělal bych to pro pár korun.“

5. **Takže jsi odmítl spolupráce? Záleží ti na tom, abys sdílel to, co je autentické?**

„No to určitě, já teda moc ostatních lidí nesleduju, spíš různý designery atak. Ale co třeba u některých uživatelů vidim, tak to je mi proti srsti, možná i proto mám docela dobrou základnu sledujících, kteří maj jiný hodnoty. Ale zas si nemyslim, že mám nějakej velkej vliv, spíš to dělám pro sebe.“

6. A promýšlíš, jaké příspěvky budeš na Instagram přidávat? Máš nějaký plán? Připravuješ si je pečlivě, nebo spíš intuitivně?

„Tak já vim, že ta vizuální identita je důležitá, kord na Instargamu, takže se snažim, aby ty příspěvky měly hezký fotky, ale neřešim, kdy co přidám. Někdy, když mám na to náladu, tak tam sepíšu třeba pár rad a přidám fotku a je to. Takže asi spíš intuitivně.“

7. Je pro tebe interakce se sledujícími důležitá? Dostáváš od nich zpětné vazby?

„Jo to je, člověk si na to i zvykne, že když třeba nepřijde očekávaná reakce, tak jsem trochu zklamanej, to přiznávám. Ale nesnažim se na tom být závislej. Ono to není zdravý. Lidi dávaj většinou lajky a dost komentujou, když přidávám různý rady třeba na zahrádkaření, nebo když přidávám praktický rady co se týče bydlení. Myslim, že to musí fungovat tak, aby z toho ty lidi taky něco měli, proto k těm kytarám přidávám i jiný věci, aby neměli pocit, že jim něco nutim ale i dávám. Ale upřímně u toho to končí, nemám nějakej pocit, že jsem za ně zodpovědnej a musim dělat to, co mi diktuje poptávka po příspěvcích.“

8. Co pro tebe znamenají environmentální problémy, je to pro tebe důležité téma? Jaký z nich je nejpalčivější pro tebe?

„No nejsem nějak aktivní ve vyhledávání informací, nějak se v tom nevyžívám, ale samozřejmě, že mi vadí, jak se lidi chovaj k přírodě, neberu to z toho důvodu, že lidstvo ubližuje samo sobě, ale spíš v tom ohledu, že lidstvo ubližuje přírodě kolem sebe a že si neváží toho, co má, že se rozpíná a ničí všechno, co mu přijde do cesty a znečišťuje všechno možný. To mi přijde špatný ne kvůli tomu, že lidi jednou vymřou, ale protože se chováme hrozně neohleduplně. Nejsem nijak aktivní, že bych chodil na nějaký demonstrace a tak, spíš to vnímám jako problém, ale nijak se tim nezabývám.“

9. A ty sám se nějak angažuješ a omezuješ se, abys neměl tak vysokou ekologickou stopu?

„No já si myslim, že lidi jako jednotlivci moc nemaj vliv na obsah zplodin v ovzduší a tyhle věci, že jde spíš o ty velký společnosti, který znečištujou ovzduší a člověk jako jednotlivec tim, že třídí odpad, nebo že nelítá letadlem, vlastně ničemu moc nepomůže. Spíš jde o celkový nastavení lidstva, že ty velký společnosti jenom zneužívaj toho, že je poptávka, že vlastně kdyby ta společnost nebyla tak konzumní, tak by ani ty velký firmy nemohyl chrlit dál a dál.“

10. A kdo tedy dle tebe má za to znečištění nést odpovědnost?

„Já si myslim, že jsme to posrali všichni kolektivně, že to není jako někdo konkrétní, kdo by měl nést zodpovědnost, víc za to samozřejmě můžou ty společnosti, který převážej v tankerech přes oceány zboží a vypouštěj do vzduchu tuny zplodin. Ty jsou za to zodpovědný za to znečištění, ale zase kdyby jim člověk nedal tu příležitost, aby tohle dělaly, tak by ani neměly šanci to dělat, protože by to nikdo nechtěl. Ale to je dost utopický. Člověk sám od sebe má možná nějakej vliv, ale ne tim jak se omezuje,, ale spíš o tom, že furt si něco kupuje nový a nový věci. Takže kdyby se lidi naučili žít skromně, tak by se vyřešilo hodně problémů.“

11. A jak to vnímáš z pohledu generace, ve které vyrůstáš? Cítíš, že se to horší, nebo jsou lidi stále stejně neuvědomělí?

„Hele podle mě dnešní generace a lidi obecně, který třeba znám, jsou dost konzumní a často jim nedochází, že dělaj něco špatně. Maj hodně možností co nakoupit a neřeší, že to třeba ani nepotřebujou. Reklama jim nabízí několik věcí, který je nalákaj a oni to koupí. To je i s plýtváním jídla a všeho. Samozřejmě že existují výjimky, ale vyloženě tahle generace je vychovávána k přebytku.“

12. A jakou roli v tom hrají politici, máš k nim důvěru v řešení problémů ŽP?

„No já si myslim, že tyhle problémy jsou nevyřešitelný, já si myslim, že je to rozjetej vlak a my už nemáme šanci zastavit. Takže nějaký green deal k ničemu není, možná to trochu zpomalí, ale to, jakym způsobem je ted společnost nastavena, tak není možný, aby se ty velký korporáty zastavily, protože ty si vždycky najdou nějakou kličku, jak to udělat. My se tady ted budem omezovat, že si budem muset koupit všichni elektroauta, který taky podle mě nejsou žádná environmentální bomba, to je taky svinstvo, baterie a výroba nových aut a v Číně se bude vyráběr ostošest.“

13. A pociťuješ tlak od společnosti, jak by ses měl chovat, abys byl šetrnější?

„No to nevnímám, protože nezapadám do konzumní společnosti. Samozřejmě jsem taky součástí spotřební společnosti, kupuju si někdy nový věci a využívám vymoženosti, který tahle doba nabízí, ale myslim si, že možná jo, možná by lidi měli se spíš omezit v tom, jak plýtvat věcma, v tomhle smyslu by se lidi měli trošku krotit. Co se týče jídla a tak. Tlak právě vůbec nevnímám. Já mám pocit, že by se člověk měl chovat vděčně za ty věci, který tady dostáváme a neměl by tim plýtvat. Ale já se nechovam tak kvůli tomu, že bych si myslel, že tim spasim svět a že by mi to někdo určoval.“

14. Ale jak je vidět, šetrněji se chováš, protože je to pro tebe přirozené.

„Jojo, tu ekologickou stopu budu mít nižší než průměr, ale nějak nad tim nepřemýšlim. Prostě se to odvíjí od toho, jak jsem nastavenej, nedělám to kvůli tomu, že bych něco změnil. Třeba u těch kytar řešim proces získávání suroviny dřeva, takže pěstování a těžba dřeva. Když těžíš dřevo, tak musíš se starat i o to, aby se ten les doplňoval. V tý výrobě samotnejch kytar se zaměřuju na to, abych získával dřevo jen z tuzemských dřevin, abych nedovážel exotický dřeviny. Taky spousta z nich je chráněna CITES systémem. Takže tak, já doufám, že ti moje odpovědi k něčemu budou“ (smích).

15. Já myslim že jo! A poslední otázka, víš, jak se řekne česky influencer?

„Ovlivnitel? (smích), to si napíšu na instagram.“

Rozhovor s Evou

Datum: 15. 3. 2022

Délka rozhovoru: 46minut

Věk: 31 let

Pohlaví: žena

Vzdělání: Gymnázium

Zaměstnání: novinářka

Bydliště: Nymburk

Počet sledujících (aktuální k datu rozhovoru): 10,4 tisíc

1) **Jak dlouho se pohybuješ na sociálních sítích? Pamatuješ si, kdy jsi přidala první příspěvek?**

„No já sociální sítě používám v podstatě od nepaměti, kdy bylo ICQ, Alík, no prostě od začátku, kdy mi bylo tak 13 let. Takže už 18 let používám jakoukoli formu sociálních sítí, ale s příchodem Instagramu jsem přesedlala tam, protože mě baví ta nenáročnost. Facebook používám pro osobní potřeby, ne pro komerční. Takže funguju jen na Instagramu a tam jsem tak 8 let, ale poslední 1,5 až dva jsem vnímaná jako influencer. Já teda nemám z toho nějakej příjem, spíš to beru jako zábavu, samozřejmě že třeba dostávám občas nějaké produkty, ale rozhodně si nevydělávám.“

2) **No a snažila ses o to nějak aktivně, být influencerem?**

„Já jsem Instagram začala využívat víc ve chvíli na mateřský, protože jsem se cítila osamocená a potřebovala jsem komunikovat se světem, protože jsem měla hodně nemocnýho syna a musela jsem s nim být doma. Takže jsem svoje pocity sdílet, to mi tam během týdne nahrnulo 2,5 až 3 tisíce lidí a pak to číslo logicky stoupalo. Minulej rok jsem přesáhla tu hranici 10 tisíc sledujících a vůbec nevim, jak je to možný. Já si myslim, že to ty lidi baví, protože žádný téma pro mě není tabu, ale nemám pocit, že bych se o to cíleně zasluhovala. To jak tu síť používám, tak to lidi baví, protože je to pro mě přirozený.“

3) **Takže ti to pomáhalo i jako takový ventil v těžkých časech**

„Ták a taky jsem si díky tomu našla spoustu takových povrchních známých, sice jsem je nikdy neviděla, ale vim o nich třeba čtyři roky. To jsou třeba holky z druhý strany republiky. Spíš jsem to brala jako takovou osobní terapii, kdy jsem se potřebovala vypovídat. Moje povolání je novinář, takže v podstatě dělám to, co je mi přirozený, že tam popisuju svoje myšlenky.“

4) **Jak bys popsala hlavní témata, který sdílíš?**

„Hlavní témata byly vždycky mateřství, ale vzhledem k tomu, co se teď na sítích dělo, tak se radši přesouvám uplně jinam, protože jsem se rozhodla, že děti přestanu sdílet uplně kvůli sérii internetových napadení a šikany. Takže teď trošku hledám směr, ale pořád se tak trochu dotýkám výchovy dětí, mateřství, témat zdravý výživy, sportu, udržitelnosti a obecně

lifestylu. Za rok a půl mi končí mateřská, tak začínám otvírat témata osobní, co mě definuje.„

5) Rozumim, a přemýšlíš na tím, co budeš sdílet, nebo to děláš intuitivně?

„Vůbec, tak to prostě funguje, vůbec nad tim neuvažuju a neplánuju to. Nikdy jsem nešla po lajcích a sledování a nějaký plánování je mi cizí.“

6) A zabýváš se tedy i udržitelnými tématy, v čem to spočívá?

„Taky, ale to je věc, která je mi přirozená, já mám hrozně ráda českou módu, hrozně ráda nakupuju od českých značek. Takže tak logicky dávám tam to, co přirozeně dělám. Nepřemýšlim nad tim, co by se mohlo číst a líbit. Já to asi ani neumim.“

7) A víš, jaká je tvoje cílovka? Asi jsou to spíš ženy viď?

„Jsou to ženy, nedávno se mě moje známá ptala, co můj algoritmus, což jsem do tý doby nevěděla, co to znamená, tak jsem si našla nějakej panel, kde jsou tyhle přehledy a musim říct, že jsem to viděla poprvé a naposledy, protože mě to vůbec nezajímá. A tam jsem viděla, že to jsou hlavně ženy 25-35 let a je jich tam 95 %. Hlavně jsou to ženy na mateřský, což odpovídá i tomu obsahu.“

8) Co pro tebe znamená slovo Influencer?

„No tak to je hodně obsáhlý téma, když se řekne slovo influencer, tak si člověk představí Dominiku Myslivcovou a další, který opravdu vydělávaj nepředstavitelný částky. Ale podle mě ta hranice, kdy se člověku začne říkat influncer je ta hranice 10 tisíc, kdy už si říkám, že to je fakt hodně.„

9) Takže ty už ses přes tohle číslo přehoupla, tak se považuješ za influencera?

„Jako lidi mě tak vnímaj a v podstatě jsem, protože sem tam dostanu v rámci nějaký barterový spolupráce nějaký věci, stalo se mi pětrkát, že mi za to někdo i zaplatil, takže asi jo. Já se tak definuju spíš před ostatníma.“

10) Napadá tě nějaký český výraz pro tohle slovo?

(Pauza) *„Přemýšlím, napadá mě jenom prostitut* (smích). *Český výraz pro to není.“*

11) Takže vnímáš to pozitivně, nebo negativně?

„Takhle, já to vnímám spíš neutrálně, protože určitě člověk může být dobrej i špatnej influencer. Je docela správný, že jsou nějaký kodexy, který se zabývaj tím, jak by měla spolupráce vypadat. Je spusta lidí, kteří se zabývaj správnýma věcma, Nikol Štíbrová díky Instagramu pomáhá vybírat miliony nemocnejm dětem a jejím rodinám, takže za mě je to rozhodně neutrální pojem, který nevnímám negativně. Poměr špatných influencerů je ale větší si myslim.“

12) Ty jsi už naznačila, že jsi měla nějaký spolupráce, tak podle čeho to vybíráš? Už jsi nějaké odmítla?

„No já bych to řekla jednoduše, já si myslim že to prostře musí zarezonovat, pro mě ani nehrajou tolik roli peníze, protože o žádný velký peníze nejde a navíc já při mateřský pracuju, takže se snažim vydělávat svojí bývalou prací, takže mě to nevytrhne, pokud by mi někdo nenabídnul třeba 15 000, to bych možná totiž opravdu vzala i reklamu na pleny, kterou jsem odmítla. A čistě ze sobeckých důvodů, protože jsme se přestěhovali do baráku a teď obracíme každou korunu a nebála bych se to ani přiznat. Člověk si musí uvědomit, že

když něco takového vezme, dostane za to peníze a ještě má benefit ten dar a stejně to používá, tak jsem schopná si to obhájit a člověk na druhou stranu nemůže brát pořád ohledy na to publikum. Ale určitě byla spousta věcí, který jsem odmítla. Teď mi napsala nějaká značka, co vyrábí nějaký shaky, tak jsem si říkala, že to zkusim, ale bylo to tak strašně hnusný, že jsem jim napsala, že to nedávám, protože to nedávám. Odmítám spolupráce, kde jsou propagovaný děti, nebo nějaký nesmyslný jako dětská výživa a asi bych odmítla něco, co je kontroverzní nebo co nedává mi smysl.“

13) A počet sledujících je důležitý? Reflektuješ to nějak, nebo ti na tom nesejde?

„Já si myslim, že jde do toho nějak šlápnout a pracovat na tom, abych měla víc sledujících, ale pro mě to není ten cíl, já se nechci živit tim, mě jen baví forma, jakou jsem se tam dostala a víc toho nepotřebuju.“

14) Už jsi zmínila, že jsi měla negativní zkušenost na internetu ohledně reakcí. Dostáváš často zpětné vazby a jaké?

„Je potřeba říct, že ty odezvy jsou většinou pozitivní, ale ty negativní nevyhledávám, takže asi o nich tolik nevim. Začly chodit poměrně brzo, lidi mě na to začli sami upozorňovat, že jsou speciální weby a tam jsou speciální diskuze určený na pomlouvání influencerů. Přišlo mi tisíckrát, že jsem ufňukaná, že mám mobil u večeře a samý hnusný komentáře, ale to je mi jedno, to neřešim, to jsou takový výkřiky do tmy a člověk s tim musí počítat. Ale pak mi přišly ofocený konverzace z těhle webů, kde ty lidi normálně ofotili storie s mýma dětma a začli je pomlouvat že jsou hnusný, nevychovaný a hloupý a že uměj tohle a neuměj támhleto a to mě uplně rozpálilo do běla a asi dva nebo tři dny jsem přemýšlela, co s tim udělat. Hlavně jsem to říkala i manželovi a ten mi řekl, že si nepřeje, abych dávala děti na sítě. Už jsem k tomu směřovala zhruba půl roku předtím, vim, že se mluvilo i o nějaký kauze, že existuje nějaká databáze pedofilů, samozřejmě že to může být hoax, ale tohle byla poslední kapka, že jsme oznámila na Instagram, že končim s přidáváním dětí. To si člověk ale neuvědomí, když s tim začíná.“

15) To je velký téma a dost to rezonuje, chápu naprosto tvůj postoj. Máš i pocit, že nějak lidi motivuješ, nebo že je nějak ovlivňuješ?

„Měla jsem pár příspěvků, kdy jsem psala hlavně o prevencích třeba ohledně rakoviny kůže nebo prsu, dost často jsem sdílela výzvu, aby ženy chodily pravidelně na sono prsu, i když jim není přes 40 a stalo se mi, že mi přišlo nespočet odpovědí, že ty ženy na to sono šly, že vůbec nevěděly, že si to můžou zaplatit jako samoplátci. Takže tohle vnímám jako jeden z těch světlých stránek sociálních sítí, nebo jsem tam sdílela články, který jsem sdílela o internetový šikaně a lidi na to pozitivně reagovali. Těch ohlasů je spoustu. Díky mě třeba spousta lidí utratilo peníze za pomalý hrnec, což mi přijde taky super investice do zdraví, protože je to naprosto skvělá věc.“

16) To myslíš papiňák (smích)?

„Ne to je něco jinýho, to je taková věc, co ti ulehčí život na mateřský, to ještě nepotřebuješ znát.“

16) Zabýváš se na svém profilu udržitelností, zajímáš se o environmentální problémy obecně?

„Tim se já nezabývám vůbec, třeba emisema, uhlíkovou stopo atd., to pro mě není téma, protože si myslim, že u těhle věcí je třeba nějakou hlubší znalost a ne jenom povrchní a já prostě nejsem typ, který by tyhle informace vyhledával a podle mě na to nemám dostatečný

IQ, abych byla schopna to pochopit. Mě třeba hrozně bavily filmy, který se touhle problematikou zabývaj, to se mi velmi dotklo, ale přiznám se, že hlubší vhled do toho nemám.“

17) Ale nějaká uvědomělá spotřeba je ti tedy blízká?

„To určitě, ta ideologie je mi blízká, ale ve svý současný životní fázi nejsme třeba schopna redukovat odpad, tak se to snažim vyvážit udržitelnou módou. Já mám na tenhle rok předsevzetí, který vzniklo v listopadu, že si nekoupim nic z fast fashion, nebo budu kupovat od českých značek. Teď je půlka března a zatím se mi to teda daří. Dala jsem to i na Instagram. Myslim si, ale že by člověk na sebe neměl být tolik přísnej, je ale dobrý se vědomě omezovat, protože žijeme v obrovskym blahobytu.“

18) A myslíš si teda, že je třeba se omezovat i v souvislosti s klimatickou změnou třeba? Pociťuješ třeba na sebe nějaký tlak v této souvislosti?

„No 90% mých spoluprací je s lokálníma značkama, takže ten tlak tam není, protože jsem si to utvořila sama. Já mluvim o tom, že mi přijde zbytečný kupovat si v každý výprodejový akci nový kalhoty a 50 triček, radši si koupim jedno kvalitní triko. Já to i žiju, takže na mě nikdo ten tlak vyvíjet nemusí, protože to není potřeba. Už jenom proto, že tak jak jsem v reálu, tak stejně funguju i na sociálních sítích. Já si bokem nekupuju pro sebe věci v Primarku, pro děti to jo, to jsem zkoušela a to se nedá sehnat jinde, to bych zbankrotovala. Teď třeba hodně utrácim za nehty, koupila jsem si hodně gelů a dělám si u sebe doma nehty. Řikala jsem si, jestli na to někdo upozorní, že teď hele utrácíš stovky korun za nehty. Ale já to dělám v podstatě proto, že mi vadí trávit čas u někoho, kdo mi to udělá nekvalitně a budu tam trávit spoustu času, já si to radši koupim domu a ač ta investice je vyšší, tak v časovym horizontu se mi to vrátí. Takže na konci dne pro to mám jasnou odpověď, že je to environmentálně správně. Takže já mám pocit, že relativně udržitelně žiju, ale určitě ne tak jak bych chtěla. Ale minimálně se o to snažim. To, co hlásám na sítích i reálně dělám.“

19) No a když jsme teď mluvily o těch individuálních snahách, kdo myslíš že je odpovědný za globální problémy životního prostředí? Třeba klimatická krize apod.

„Tak všechno záleží na jednotlivcích, ovlivňuje to i jeho okolí a společnost celkově. Každej je za to zodpovědnej sám, ale myslim si, že je na to kladený malý důraz. Je hrozně kampaní, jak se lidi maj chovat v metru, je hodně politických kampaní, ale minimum klimatických kampaní, je jich tak strašně málo. Já nerozumim tomu, proč se lidi o tu planetu obecně víc nestaraj. Proč lidi používaj v supermarketech pytlíky, tomu třeba já nikdy neporozumim. Já prostě jdu a dám si do košíku papriky, stejně je doma umyju, dám si tam rajčata a jdu k pokladně a ženská mi to narve do pytlíku, přitom já řikám, že je nechci. Já prostě doma nechci další plast, jasně že bych ho využila, ale každopádně myslim si, že je to pozůstatek trošku komunismu, že ty lidi na to kašlou a za druhý si myslim, že by na to měli šlápnout lidi na těch nejvyšších vládních místech. Nějaký osvětový kampaně jsou potřeba, třeba i v souvislosti na ty roušky, což je odpad šílenej, to co dokáže to udělat ve světových oceánech je hrozivý. Takže myslim si, že ten apel má přijít z těch nejvyšších míst v zemích, kde je to nejvyšší problém, ale pojďme si říct, že třeba Mexiko a všechny tyhle země, kde je velká chudoba, tak se to nikdy nezmění. V rámci ČR bych to viděla od těch nejvyšších míst v rámci osvětových kampaní, mělo by se to zařadit do škol. Pokud rodiče jako my nebudeme to ty děti učit, tak je to k ničemu. Takže edukace je důležitá, ale nijak násilně. Ve finále je to humánní věc, kterou bychom měly dělat ve finále hlavně proto, že tim ubližujeme nejvíc sami sobě.“

20) A máš třeba důvěru v politické činitele v naší Zemi, sleduješ to nějak, jak se k tomu staví náš stát?

„No hele to není o politicích jako jednotlivcích, já politiku nesleduju, je mi to jedno. Chodim volit, protože cítím občanskou povinnost a sleduju třeba že Fiala jede na Ukrajinu, což kvituju, i když si mysli, že je to velmi sebevražedný PR. Ale tohle je věc, která musí vycházet kolektivně a jestli to půjde od Pirátů, Zelených, to je jedno, ale hlavně ať to někdo vypustí.“

Rozhovor s Ivetou

Datum: 16. 3. 2022

Délka rozhovoru: 35 minut

Věk: 29 let

Pohlaví: žena

Vzdělání: Sociálně správní činnost – Střední odborná škola

Bydliště: Vlkanec, Kolín

Počet sledujících (aktuální k datu rozhovoru): 6106

1. **Jak dlouho se pohybuješ na sociálních sítích?**

„Já mám Instagramy dva – svůj osobní a pak druhý, který spravuju a to je Život na louce. Co se týče osobního profilu, ten mám dejme tomu 5 let a tam se soustředím spíš na nějaký pozitivní věci, cestování a určitě pak i na zvířata. Co se týče Louky, tak tam už je to trošku jinak. Tam jsou na prvním místě zvířata a tak se soustředim i na ty lidi, kteří tento profil sledují.“

2. **A tam se teda snažíš i získat víc sledujících, aby se to dostalo do podvědomí lidí?**

„Určitě, tenhle profil je pro mě stěžejní.“

3. **Jak bys popsala teda oblast tvého zájmu?**

„Snažim se informovat lidi, nabídnout jim nějaké možnosti co se týče stravy a jiného pohledu na svět a na zvířata, než nám bylo doposud nějak udáváno. Takhle bych to asi shrnula.“

4. **A kde se v tobě bere potřeba informovat lidi takhle veřejně?**

„*Já si myslim, že to plyne z toho, že ten jiný pohled mám sama a vim, že mě to hodně posunulo a vim, že těm lidem to taky může něco dát. Byla by velká škoda si ty věci nechávat fakt vyloženě jenom pro sebe, ale tak nějak cítím, že jsou lidi, kteří ty informace nemají, ale zároveň by se chtěli rozvíjet, ale neví třeba, kde ty informace hledat. Spousta lidí mi i píše, že mi děkuje za informace, které sdílim, protože to nevěděli a to mě vlastně podněcuje k tomu dál v tom pokračovat.“*

5. **Takže ty zpětné vazby jsou ve skrze pozitivní, nebo máš i negativní? Jak bys je popsala?**

„*Určitě převažujou ty pozitivní, ale sem tam se najdou i jiné, ale pro mě to není vyloženě negativní…Sem tam se najdou hnusný, tak to samozřejmě ignoruju, protože to není zpětná vazba, to je prostě nějaký výkřik do tmy od někoho, kdo ty informace vůbec nepřijímá. Když je to něco konstruktivního, tak vůbec není problém to se mnou rozebrat, takže na to odepisuju, normálně se o tom dokážu bavit. Jinak jednou za čas se něco takového objeví. Pokud se to týká těch zvířat, tak pro mě není možné něco kritizovat, protože to co se těm zvířatům děje, je prostě špatně. Z jakýhokoli hlediska, těch hledisek je milion a všechny jsou špatně. Takže pokud tam někdo napíše něco racionálního, tak já na to mám vždy odpověď, protože ten základ je uplně někde jinde, než oni řeší. Oni třeba řeší takový malý problémy,*

jak udělat, aby kráva netrpěla, ale ona by nemusela trpět, protože by se ani nenarodila, takže já se snažim jim ukazovat další vrstvu. Já na to reaguju v pohodě, ale vždy chci, aby se ten člověk na to mohl podívat i z dalšího úhlu. Nepřesvědčuju, ale ukazuju další vrstvy těch problematik.“

6. Rozumim, přizpůsobuješ se někdy třeba i svým sledujícím v tom, co sdílíš?

„*Pro mě je to takový přirozený. Já teda přemýšlím nad tim, jaký může mít dopad na citlivější lidi, když sdílím něco škaredého, zase na druhou stranu nejsem odpovědna za to, jak si to ten člověk vezme a za jeho život a názor, i když se mu to ze začátku může zdát hnusný a škaredý, tak já věřim, že to podvědomí si to nějak přebere a může ho to někam posunout ve výsledku. Že za nějakou dobu to budou vnímat tak, že změní nějak své chování.“*

7. Jinak na profilu máš napsáno, že jsi Animal libeation activist, prosazuješ tedy práva čistě z etického hlediska?

„No za mě osobně jsou první zvířata, ale co se týče ekologické stopy, tak to je hned za tim, je to provázané.“

8. A cítíš tedy i reakcí lidí, že na ně máš nějaký vliv?

„Myslim si, že jo, v dnešní době je samozřejmě je to těžší, protože v době sociálních sítí má vliv skoro každý, takže je to komplikovanější. Ale myslim si, že ten, kdo na mém profilu je a zůstane tam, tak ty informace chce, protože vidí, jaký obsah tam dávám. Takže na ně to vliv má, ale zároveň oni ten vliv chtějí přijímat.“

9. Jak bys popsala lidi, kteří tě sledují?

„Většina lidí je buď na rostlinné stravě a nebo jsou to lidi, které zajímá nějaký přechod, buď jak to udělat, aby udělali krok tímto směrem. Hodně lidí ale taky zajímá ta Louka jako azyl pro zvířata. Hodně lidí ale asi zajímá i možná můj osobní život“ (smích).

10. A znáš nějaké influencery, kteří propagují veganství?

„No já upřímně nesleduju vůbec nikoho takového, takže na to nedokážu odpovědět.“

11. A ty sama se považuješ za influencera?

„V nějaké úrovni asi jo, nejsem člověk, který sítěma žije a má potřebu to dělat a názory nutit. Já jsem influencer tím, že ráda lidi informuju, ale není to moje poselství. Necítím se jako někdo, kdo by jim říkal přesně, co mají dělat. Takže částečně jo, ale v trošku jinym smyslu. Počet sledujících řešim jen, co se týče toho projektu, protože jsme na tom do jisté míry závislí.“

12. Jinak co se týče přidávání příspěvku, jaký proces k tomu vede? Promýšlíš, jaké příspěvky tam budeš sdílet?

(smích) *„Já si myslim, že v tomhle jsem docela šílená a nesnažím se to dávat do nějaké formy, protože za prvé na to nemám čas a za druhý já se do toho snažim dávat kus sebe, to jsem prostě já a myslim si, že to ty lidi baví. Je to ale takový proces, protože když člověk začíná, tak neví, jaké nástroje existují. Já jsem se s těma nástrojema docela naučila pracovat, takže je využívám, takže si myslim, že je to docela efektivní. Využívám je ve prospěch toho projektu Louky, ale snažim se tam fakt dávat kus sebe, aby to bylo autentický a aby to nepůsobilo, že to dělá nějaký stroj.“*

13. No ve skrze ty docela vybočuješ co se táče ostatních influencerů, protože máš uplně jiný životní styl, mohla bys ho popsat?

(smích) „*Já se musim vždycky pousmát, když někdo mluví o nějakym stylu, já samozřejmě vim, že lidi maj potřebu to pojmenovávat, ale pro mě to není nějaký styl, pro mě je to něco, co je moje. A to, co tvořim, jsem já. Když někdo řekne slovo styl, tak mě to hrozně pobaví.*“

14. Z jakého důvodu?

„Možná je to z nějaké puberty, kdy se všechno muselo rozdělovat na nějaké styly, které člověk měl, někomu to zůstává dodnes, nějaký následování trendem, ale pro mě to, co dělám, co říkám, co točím, to jsem opravdu já autenticky. Tady není prostor pro nějaký hraní. Ale pokud bych ten můj život měla popsat a čím se liší od třeba městských lidí, tak určitě je to velká odlišnost. Už třeba tím, že tu nemáme klasickou elektřinu, nemáme tady teplou vodu, která teče z kohoutku. Prostě otevřem dveře a jsme v té přírodě, existujeme za každýho počasí. Nevstáváme vyloženě ráno do práce, ale vstáváme hlavně kvůli těm zvířatům, který potřebujou nakrmit, vypustit ven, prostě udělat nějaký základní věci, což člověk v tom městskym životě nezažije.“

15. Jak jsi říkala, že na sociální sítě nemáš tolik času, tak to naprosto chápu, musíš mít práce nad hlavu, když se staráš o všechna zvířata.

„*Tím, že dělám tu Louku, tak se ta moje aktivita na internetu celkem pozastavila a i ten aktivismus vedu jiným způsobem. Už jsem si řekla, že chci lidem ukazovat spíše ty pěkný věci a vést je tou cestou soucitu, než vyloženě lítosti a nátlaku.“*

16. A to jsi dřív dělala?

„Myslim si že jo, sdílela jsem hodně škaredý věci, trošku jsem hrála na ty city, což v tomhle případě ani to jinak nejde, ale chci hrát na jiný druh emocí, než jsem to dělala dřív.“

17. Chápu tedy, že veganství a obecně zacházení se zvířaty je pro tebe nejpalčivější téma, věnuješ se i jiným environmentálním problémům na internetu?

„*Určitě jo, ta nějaká část se věnuje ekologii a dopadu na přírodu, protože pro mě samozřejmě je příroda matka Země, to je můj Bůh, můj domov. Určitě to reflektuju, je to hodně provázané. Jak se pohybuju v komunitě, která je spjatá s přírodou, tak ke mně ty informace přicházejí samy. Já vyloženě nesedim nad knížkou, ale mám okolo sebe hodně lidí, kteří se o to zajímají a ty informace jsou samozřejmě důležitý pro nějaký aktivismus. Třeba co stojí jeden hamburger, co stojí vypěstovat jednu krávu, takže někdo koupí hambáč za 200,-, ale kolik tam padlo vody, energie, půdy a samozřejmě život zvířete, na tom to je dobře vidět. Lidi si pak v praxi dokážou představit, co to vlastně znamená. To hrozně ráda sdílim a ukazuju to jako příklad.“*

„Já žiju tady a mě je přirozený žít takhle skromněji, myslim si, že je to přirozený každýmu, ale nějak jsme se od toho oddělili Samozřejmě, když takhle žiju a mám takový dosah na lidi, tak ty lidi dokážu inspirovat, že to vážně jde.“

18. A lidi přímo jezdí i za vámi na Louku?

„Jojo, takže to přímo vidí, že jde žít s minimem elektřiny, když se chce člověk vykoupat, tak si vodu donesu z potoka a ohřeju si to na kamnech, donesu si to do maringotky kde si napustim malou vanu, nebo se jdu otužovat ven a jde to, prostě to jde.“

19. A nikdy jsi tedy rozhodnutí žít mimo blahobyt nelitovala?

„*Nikdy.“*

20. Takže usínáš a spí se ti dobře, že jsi spokojená.

„Já ti to řeknu na takovym hezkym příkladu, já jsem 25 let měla fakt velký problémy se spánkem. To jsem žila ve městě a pro mě bylo chození spát velký peklo. Od té doby, co jsem se odstěhovala o přírody, tak já spim jak miminko. Zalezu do postele a do pěti minut nevim o světě. Tohle jenom dokazuje to, že to jsem já a dělám to, co chci a nelituju žádnýho dne ani žádnýho rozhodnutí.“

21. Jinak jak se stavíš k postoji státu a politikům obecně v rámci aktivismu za veganství? Myslíš, že je důležité na ně tlačit?

„Tady to beru vždy ve dvou rovinách. Já jsem hrozně ráda za organizace jako Animal rebellion nebo Extension rebellion, který dávaj najevo, co se děje, bojují proti tomu a prosí politiky. Já jsem za ně ráda, protože inspirují lidi, informují je, je to super a je to třeba, aby takový organizace byly. Ale ta druhá část, ke které se dostávám je ta, že tohle už pro mě nemá smysl dělat, protože to politici prostě nezmění. Já jsem si uvědomila jednu věc a to je ta, že tohle můžou změnit jen lidi, ti obyčejní lidi – populace. Já jsem se rozhodla mířit na tyhle lidi, protože nikdo jinej to neudělá.“

22. A když teda vezmu v potaz třeba klimatickou krizi, jak vnímáš, kdo má za to nést odpovědnost?

„Každý jednotlivec teda se musí snažit, každý dílek z naší planety.“

23. A myslíš, že stejnou měrou?

„*No tady už se dostáváme trochu do hloubky, to by se dalo rozebrat. Stejnou měrou asi ne, jsou tady lidi, kteří se snaží, třeba právě jako já a moje komunita, různý kmeny, domorodci tam je to v pořádku, ale většina populace to způsobuje víc.“*

Rozhovor s Terkou

Datum: 17. 3. 2022

Délka rozhovoru: 1h 3 minuty

Věk: 22 let

Pohlaví: žena

Vzdělání: Ekotoxikologie a environmentální analýza na VŠCHT

Bydliště: Praha

Počet sledujících (aktuální k datu rozhovoru): 69,4 tisíc

1. **To je zajímavý, že se zabýváš vědou. Jak ses k tomu dostala?**

„Pro mě bylo těžký si vybrat nějaký to nasměrování, já vždycky přeskakovala mezi sociálníma studiema a vědou, ale nakonec jsem si říkala, že pro mě jako citlivýho člověka upsat se k nějakýmu životu, který bude neustále propletenej s lidma a s jejich příběhama by mě dělal nešťastnou. Takže jsem si vybrala, že budu pomáhat skrz vývoj něčeho. Původně to byla biochemie, takže vývoj třeba určitého způsobu léčby a tak a potom to enviro bylo z toho důvodu, že když shoříme na táhle planetě (ironický smích), tak nám léky budou k ničemu. Takže bude lepší se zabývat udržitelností a ekologickýma tématama.“

2. **Takže máš potřebu se podílet na zlepšování společnosti?**

„To je v podstatě můj jedinej motivátor, já v ničem nevidim smysl, dokud nemám pocit, že tim něčemu pomáhám. Taková až chorobná potřeba po využití sama sebe pro něco/někoho. Já mám kvůli tomu pak problém i s koníčkama, protože mě ty věci pak ani nezajímaj, když nejsou nějak prospěšný pro ostatní.“

3. **Ty máš mezi sledujícíma asi docela mladý lidi viď?**

„Většinou jsou to středoškoláci.“

4. **Tomu asi pomohla i ta tvoje účast v Like Housu, že?**

„To asi jo.“ (smích).

5. **To musel být hodně intenzivní zážitek, změnilo ti to život?**

„No tak změnilo se hodně věcí, počínaje mnou a nějakou mojí naivitou, ale co se týká těch sledujících, tak to se zdvojnásobilo. Co mě překvapilo bylo to, že oni tě budou znát i ty lidi, kteří tě nesledujou. Takže mě se začalo stávat to, že v podstatě kamkoli jdu, tak mě někdo pozná. A mě vůbec nenapadlo, že se to stane, myslela jsem si, že na to kouká určitá škála lidí. Že na to kouká základka, což byla i cílovka, na kterou jsem se chtěla tam zaměřit. Ale zjistila jsem, že to není uplně tak. Teď jsem byla zrovna na Hollaru, což je fakulta sociálních věd a byla tam akce na podporu Ukrajiny. A tam mě oslovilo asi 20 lidí a všechno to byli vysokoškoláci v podobnym věku, jako jsem já. Pak mě třeba označovali na Instagramu a já si zjistila, že mě reálně nesledujou, ale ví o mě. To mě hodně překvapilo.“

6. **Jak se cítíš, je ti to nepříjemný?**

„Hele je to náročný, já nejsem showman a všechno co dělám, tak nedělám kvůli tomu, abych byla vidět já, ale aby byly vidět věci, který dělám.“

7. Takže z tohoto důvodu jsi šla do Likehousu?

„No původně ta dohoda zněla tak, že tam budu dělat programy, zaměřený na vědu, udržitelnost a ekologii. To se nekonalo, nebo maximálně třikrát. Čistě můj program tam byl jenom jednou. Můj hlavní cíl byl ten, že Like house startoval na podzim a v tentýž čas startujou přihlášky do Otevřený vědy, což je program od Akademie věd pro středoškoláky, takže jakýkoli student se může přihlásit na stáž po celý Český republice. Takže jsem si říkala, že se o tom programu dozví co nejvíc lidí, protože já jsem už třetím rokem i ambasadorem tohodle projektu. Pak jsem doufala, že zvládnu oslovit i ty lidi kolem věku tý základky, protože jsem si říkala, že by bylo fajn, aby se o těchto tématech dozvěděli, že je to něco, o co se můžou zajímat. Z části se to povedlo, ale rozhodně ne tak, jak bych doufala a stálo mě to hodně psychiky a asi bych to znova už neudělala.“

8. Takže to nesplnilo tvoje očekávání. A nebylo to i tak, že ty děti, co Like house sledujou, často tyhle témata nezajímaj?

„Já si myslim že ne, já mám co předat vlastně jakýmukoli věku, otázka je, jak stravitelný to pro ně bude. Já když něco píšu, tak se snažim, aby to pochopili i lidi ze základní školy. Paradoxně to mělo zásah na všechny, většinou mě oslovujou starší lidi, což je asi i proto, že chodim ven v době, kdy mladší lidi jsou doma. Teď se mi stalo, že jsem spala u kamarádky, která bydlí blízko mý bývalý základce a když jsem vyšla z jejího bytu ven v době velký přestávky, tak se tam najednou objevila obří skupinka dětí. Bylo jim tak 11, 12, 13 a tolikrát skloňovaný moje jméno jsem dlouho neslyšela.“

9. Takže jsi taková celebrita před nima.

„Jakoby jo, ale proto je potřeba mít nějaký důvody, proč by tě ti lidi měli znát. Protože já funguji na velice úzkym okruhu sociálních sítích. Celebrita si myslim, že o ní mají lidi povědomí i přesto, že nezasahujou do oblasti jejich zájmu a to si myslim že se stane, když jdeš do televize. Protože se o tobě dozví lidi, který nezajímá, co děláš, ale vidí tě v něčem jinym.“

10. Jasný to chápu. A co pro pojem Influencer znamená?

„Já mám pocit, že ho chápu jinak než ostatní. Pro mě je to člověk, kterej něco vytváří nebo předává, ale kterej zároveň nese tu zodpovědnost toho, že něco tvoří a předává. Dneska mi přijde, že je to spíš o tom mít fame a brát, ale většina těch lidí má pocit, že se to netýká nějakých morálních hodnot. Každý ty morální hodnoty má někde jinde.“

11. Tak v tom Likehouse asi nebyli uplně podobný lidi.

„Tam jsme si rozhodně nebyli podobný, ale všichni byli jiný, každej ten jeden člověk se odlišoval. Ale to byla náročná část. Celý to byl takovej přešlap, jak nejsem uplně společenská, tak to bylo obtížný. Já jsem myslela, že se bude nahrávat jen ve chvílích, kdy se něco bude dít a že to bude přirozený, ale ve výsledku se ráno vstávalo, že na tebe namířili kameru když jsi ještě spala. S tim tě tahali z postele a kamera se vypínala tak v 1 ráno, podle toho, jestli už měli natočeno dostatek materiálu. Když neměli, tak nám řekli tak něco dělejte. Já nejsem typ do televize. Ty kamery byly i v pokojích a jediný místo, kde kamery nebyly byla koupelna a záchod.“

12. Tak o musel být teda zážitek a jak dlouho jsi tam byla?

„Dva měsíce.“

13. A s čím přesně jsi chtěla do pořadu přijít?

„Já jsem tam chtěla řešit hlavně environmentální témata, chtěla jsem tam mít přednášky Můj cíl byl informovat i ty influncery, aby měli lepší přehled s kym brát spolupráce, proč ano a proč ne. Když nějaká holka, která se věnuje třeba tanci, vezme spolupráci s rádoby udržitelnou kolekcí od HM, protože ji přijde mail, kde jí napíšou o udržitelnosti s recyklovanym plastem. Tak ona to vezme a prezentuje to tak, protože tomu nerozumí. Její povinnost není tomu rozumět, ale na druhou stranu by si měla uvědomovat, že když už něco předává a nejde to z jeho hlavy, tak by si o tom měl zjistit tak moc, aby to mohla prezentovat a stát si za tim.“

14. A myslíš si, že ta účast aspoň k něčemu byla? Že jsi dala nějaký nový podněty lidem?

„Jo i ne. Já jsem doufala, že mi daj víc prostoru řešit mnohem víc témat, ale bylo to hodně osekaný. Většina toho, co jsem mohla předat bylo mimo kamery, což znamená, že se to seklo o tu veřejnost. Takže v tom pořadu šlo hlavně o to, jak se projeví rozdíl mezi mnou a ostatníma influencerama ne o tom, s jakými tématy bych mohla přijít. Takhle mi to předtím nebylo odprezentovaný. Určitě jsem něco předala, ten výsledek je super, je jinej, než jsem čekala že bude, ale splnilo to ten účel a v jiný míře. Bylo tam téma na důvěru v očkování, třídění, upcykling atd.“

15. Dostávala jsi hodně reakcí?

„Strašně lidí mi psalo. Mladší i starší lidi. Měla jsem tam párkrát brokedown a vlastně se ukázalo, že v odhalení citlivosti a nějaký zranitelnosti, což nebylo plánovaný a příjemný, tak se ukázalo, že to sdílení funguje. Hodně se mi ozvalo holek, ale překvapivě i kluci, což mě mile překvapilo, že prožívají to samý, To byl jeden z asi nejzásadnějších momentů toho natáčení, že jsem si říkala, že sdílení emocí má smysl.“

16. Máš představu teda, kdo tě sleduje?

„Je to půl na půl – holky kluci, největší věková skupina je 18 – 24. Přelom střední/výška tak ty se mnou nejvíc interagujou. Potom samozřejmě zbytek.“

17. Jak dlouho se pohybuješ na sociálních sítích?

„No to je těžká otázka, já jsem z generace blog.cz, takže já jsem ho používala od roku 2007, ale od roku 2018 jsem měla sledovanější profil na Instagramu.“

18. A kolik máš teď sledujících?

„69 tisíc.

19. A je to pro tebe důležitý?

„Vůbec. Tak já ze začátku mýho fungování na internetu jsem byla zapálená do kreativní části, já jsem psala příběhy a poezii, takže z toho něco málo. Potom v roce 2018 jsem začala psát poprvé o chemii, protože jsem dělala chemickou olympiádu a začala jsem se věnovat těm chemickym tématům a obecně společenskym tématům. Já jsem začala dělat takový info posty. Pro mě bylo důležitý o tom mluvit, třeba když byly ty požáry v Amazónii. Já dost sleduju ty zahraniční média a bylo to pár hodin zpátky, mě to přišlo strašně důležitý, tak jsem si o tom načetla a sepsala a dala ven. To bylo v době, kdy to český média ještě nestačili napsat, tak jsem byla jedna z prvních a to se začalo dost sdílet. Skrz to mi přišlo hodně

nových lidí, protože zjistili, že takových věcí dělám víc. Takže to šlo postupně. Já když něco těm lidem říkám, tak jim říkám i důvod, proč tomu tak je. Dávám si pozor na to, že když něco sdílim, tak si o tom zjišťuju hodně, abych byla schopna odpovědět na jakoukoli otázku. To je i důvod, proč mi trvá dlouho, než zveřejním příspěvek. Takže když už něco píšu, tak si chci být jistá, že to tak doopravdy je.“

20. Jak je důležitá u toho tvoje osobnost a sebeprezentace?

„Hodně. Já jsem zjistila, že tehdy nebyly velký účty, který by se věnovaly těmto tématům. Teď toho je hodně, což je super. Obecně já nikdy ty sítě nechtěla mít moc o sobě, pak jsem zjistila, že cokoli chci lidem říct, tak funguje podstatně líp, když je to spojený se mnou. Ty lidi si chtěj umět ty věci spojit. Textu a informací kolem je hrozně moc, ale když jim to předá konkrétní člověk, tak je jim to bližší. Takže jsem se snažila do toho narvat sebe, aby ty lidi to nalákalo víc. V podstatě jsem se používala jako prostředek, aby ty lidi zaregistrovali nějaký důležitý téma. Selfíčko má podstatně víc reakcí než nějaký téma, co není třeba moc aktuální, třeba typy na ekologickou domácnost. Ale když je téma aktuální, jako třeba ty hořící pralesy, nebo ropné havárie, tak to má velké ohlasy.“

21. Jak se stavíš ke spolupracím? Jak si je vybíráš?

„Moc jich nemám, oproti tomu kolik nabídek mi chodí. Já jsem na výběr spoluprací velice citlivá a dost je filtruju a to právě kvůli těm různým zásadám. Za prvý já si nemyslim, že by se člověk měl spojovat s firmama, který si tu propagaci nezasloužej. Třeba když jdeš na párty a piješ alkohol, tak si nemyslim že to patří na sociální sítě. Něco jinýho je sdílet vzpomínku s přátelema a pak to propagovat. Už s tim prvním mám sama za sebe problém, protože v podstatě nepiju. Ale co se týče spoluprací, i když je to třeba věc, kterou bych si sama kupovala, tak si nutně nemyslim, že je to hodno spolupráce. Mě záleží na tom, zda ty firmy splňují nějaký morální hlediska, takže musí být veganský, cruelty-free, má to splňovat udržitelný podmínky. Nechci propagovat něco, co jde proti mým hodnotám.“

22. Tomu rozumim, že musíš mít hodně nabídek. Máš taky nabídky v rámci greenwashingu co?

„O mě firmy věděj, co dělám a čim se zabývám a o to víc mi chodí podobný nabídky. Třeba mi psalo hodně fast fashion firem, že maj nějakou udržitelnou kolekci. Třeba v případu bot, který měly ve výsledku jen jednu malinkatou část, složenou z 50 % recyklovanýho materiálu, tak to propagovali jako nejvíc udržitelný produkt. Takže si musim ty věci proklepávat, protože člověk by si řekl, že mu budou psát jen ty firmy, který jsou udržitelný, ale tyhle zbývající se hodně snaží, aby ode mě dostali to potvrzení. Že když to řeknu já, tak to pro ty lidi bude platit. A jsou schopný nabízet šílený částky. Takže ty se snaží u mě prosadit za takový velký částky. Vidí ve mně ten potenciál, že ten greenwashing podpořim a snaží se mě přeplatit za částky, který by ostatním třeba nedali, protože by do toho šli bez zaváhání. Ty firmy spoléhaj na to, že ti pošlou nějaký text, který si ani neproklepneš a budeš to sdílet. Takhle to ale nefunguje u mě.“

23. Co pro tebe znamenají environmentální problémy a jaký ti přijde nejzávažnější?

„Uff, ono je rozdíl, jestli je to subjektivní nebo objektivní. Těch problémů je hrozně moc a já můžu nějaký problémy vnímat jako větší kvůli nějakýmu mýmu nastavení, třeba masný průmysl. Na druhou stranu máme tady větší environmentální problémy z hlediska dopadu na planetu jako třeba změnu klimatu. Já bych řekla, že velký environmentální problém je spíš lidská důvěřivost těm firmám, který jsou kapitalistický a jdou po zisku. Jsou ochotni za

to udělat cokoli a předávaj to těm lidem. Nejhorší problém jsou teda dezinformace, lidská naivita a nechuť těch firem cokoli měnit.“

24. A jakou roli v tom hrají jednotlivci? Co si myslíš o uvědomělé spotřebě?

„Já se v tom vyvíjim pořád. Jsou věci, který ti dojdou selskym rozumem, třeba že nejim maso, nejezdim autem a takový věci, ale taky jsou věci, který nejsou takový, jaký se zdaj. Třeba vyhazování všech plastových krabiček, jenom kvůli tomu, že sklo je udržitelnější. Takže si místo toho koupíš skleněný a vyhodíš všechny plastový, tak takový věci třeba nedávaj smysl,protože bys měla používat to, co máš. Nebo obecně ty věci, který mi přišly jako problém z logickýho důvodu jako auta, tak najednou, když se dozvíš o těch větších věcech, tak zjistíš, jak jsou zanedbatelný. Dva roky zpátky bych řekla, že používat auto je strašný a že auta by měly vymizet a všichni bychom měli jezdit jen vlakem. Dnes už můžu říct už jen to, že je zbytečný auto vlastnit, protože žiješ ve městě, myslim si že by auta měly vypadnout z měst, ale na druhou stranu jsem člověk, který žil a žije v Praze a nemám zkušenost žít na vesnici. Tam je to potřeba a já nemám absolutně privilegium tady někomu mluvit do toho, jestli má nebo nemá mít auto. Ve městě není důvod vlastnit auto, teď existují ty aplikace carsharing, což je super.“

25. A ty sama pociťuješ tlak na individuální spotřební chování?

„Obrovský. Ten tlak je velkej, mnohdy mi to přijde stupidní, protože ten tlak by měl jít od lidí a ne od firem, protože firmy jsou ty, co to můžou změnit, kdyby byly ochotný přijít o zisky. Místo toho ten tlak přendavaj na koncovýho zákazníka, což mi přijde absurdní a to způsobuje i psychickej nátlak. Nemělo by to být tolik o tom tvym rozhodování, jestli zničíš planetu, protože máš menší budget, nebo protože si můžeš dovolit něco, co je čtyřikrát dražší. Ten nátlak je velký, ale na druhou stranu si myslim, že je dobrý to rozšiřování povědomí o tom, že by se to mělo řešit. Typicky třeba plastový brčka, to je něco co je fakt marginální, ale na druhou stranu já to beru tak, že bez takovýdle kraviny v podstatě by se mezi lidma nezačalo řešit udržitelnost obecně.“

26. A u některých lidí to na týhle úrovni brček končí.

„No jasně, ale u těch by asi ten zájem neodstartovalo nic moc jinýho. Takže jsem vděčná za to, že se otevíraj tyhle témata, který reálně nic pro tu planetu neznamenají v poměru s věcma, co jsou zásadní. Ale pak se ty lidi začnou o to zajímat a pak když jsou volby, tak už třeba slyšej na programy v rámci udržitelnosti.“

27. Jak se stavíš k roli státu? Máš důvěru v politiky v rámci řešení environmentálních problémů?

„Důvěru v polický strany nemám, neříkám obecně, že si tu důvěru nezasloužej, ale obecně důvěru k nim nemám, protože jsou to lidi, který řeknou cokoli proto, aby se tam dostali. Hlavně ty strany jsou složeny z několika lidí, který maj každý třeba jiný názor. Takže já se nemůžu na celou stranu spolehnout, protože oni taky jednaj ve svých zájmech. V celý struktuře státu by se mohlo udít tolik změn, který by vedly k něčemu pozitivnímu, kdyby lidi byli ochotný buď přijít o peníze, nebo spíš se nesnažili nahrabat. Protože spousta zelených projektů pro město jsou jen toky peněz, který si ty lidi shrábnou vedle. Takhle se to děje všude, ne jen v zelených tématech, ale jenom mě to právě štve, že se to děje i v tomhle.“

28. Kdo podle tebe by měl být odpovědný za klimatickou krizi?

„Všichni, ale nejvíc jednotlivý státy a uskupení. Když to beru v tom evropskym měřítku, tak je důležitý, aby to řešila EU, ale aby to zároveň řešily jednotlivý státy EU, protože stejně

jako jsem řekla, že nemůžu mluvit za někoho, kdo bydlí na malym městě a má jinou potřebu auta než já, uplně stejně nemůže evropská unie globalizovat tyhle témata pro všechny země, kdy se každá potýká s něčim jinym. Takže si myslim, že starat by se měly země jako takový, ale potom aby to spadalo i pro větší celek, v tomhle případě teda OSN.“

Rozhovor se Zuzanou

Datum: 25. 3. 2022

Délka rozhovoru: 42 minut

Věk: 33 let

Pohlaví: žena

Vzdělání: Humanitní studia

Bydliště: Praha

Počet sledujících (aktuální k datu rozhovoru): 19,9 tisíc

1. **Jak dlouho se pohybuješ na sociálních sítích? Jak dlouho třeba sdílíš svoje myšlenky se světem?**

„Já vim, že když jsem se dala dohromady s manželem, tak jsem Instagram neměla a vůbec jsem nechápala ten koncept. Měla jsem ještě starý telefon, internet v mobilu už byl, ale nebyl. Podle mě to bylo tak před 6 lety, tehdy ho všichni už měli a taky mě označovali na fotkách. Možná to bylo 7 let, přesně si to nepamatuju. Je to velmi dávno.“

2. **Jak bys popsala hlavní témata, kterými ses zabývala?**

„Ono se to dost krystalizovalo. Na začátku to bylo dlouho jen osobní, to jsem měla blog. A pak před 4 lety jsem přestala psát blog, protože jsem se uplně vyčerpala na tom Instagramu. Tam jsem dávala outfity a vlastně všechno. Potom minulý rok v zimě jsem si dala takovou instagramovou pauzu a když jsem se tam vrátila, tak jsem si uvědomila, že nechci sdílet osobní věci. Řekla jsem si, že jestli mám něco sdílet, tak to má být něco, co může někomu pomoct. Za prvý jsem si soukromí chtěla víc chránit, když jsem se stala matkou a za druhé mi přišlo, že pokud tam mám něco dávat, tak ne fotky bez popisků, nebo jakýkoli storýčka. Minulý rok jsem se snažila, aby to mělo hlavu a patu. A teď jsem si zase dala pauzu od instagramu a zjistila jsem, že vlastně mi to celkově nedává vůbec smysl. Teď jsem tam sdílela jen Ukrajinu, to mi přijde smysluplný, konečně, ale vůbec mi nedává smysl sdílet něco osobního. Nechápu, kdy předtím jsem měla pocit, že lidi to zajímá. Vlastně je to zajímá, ale nechápu, že proč jsem potřebovala, aby je to zajímalo.“

3. **A jak nastala ta změna?**

„Podle mě to bylo tak postupně. Celkově si myslim že naše generace je už přesdílená. Já už mám 33, takže si myslim že kdybych měla 22, tak mě to stále baví a z Instagramu jdu na Tiktok a tak. Určitě je to věkem, mě už se nechce a chci žít to svoje. Čím víc je člověk na sociálních sítích, tak tím méně je v přítomnosti. Podle mě je to teda věkem, synem a celkově lidi teď inklinujou k tomu žít vědoměji, pomaleji. Začala jsem minulý rok intenzivně meditovat a celé se mi to spojilo. Vůbec mi teda nedává smysl sdílet nic a trávit tam čas. Hlavně to impulsivní chytání telefonu.“

4. **Že ti to šlo takhle ze dne na den**

„Minulý rok mi to ze dne na den nešlo, to jsem chytila to telefon a podívala jsem se na počasí, nebo na jinou aplikaci. Ale teď jsem si řekla, že to zkusim napořád. Ono to bylo celkem jednoduché, ale přišla jsem o spolupráce. Přeci jenom to byla nějaká část

finančního balíčku, který jsem za měsíc obdržela, takže teď ty peníze musim sehnat někde jinde a to prací. Vydělat si na instagramu je velmi jednoduché, když se ro rozběhne. Já jsem dlouhodobě odmítala spolupráce, ale když jsem nějakou přijala, tak ty peníze byly uplně easy oproti tomu, kolik si vydělám teď v práci. Takže to bylo super, ale už mi to za to nestálo.“

5. A jak si vlastně vybírala spolupráce?

„Já už jsem i na blogu spolupracovala jen s takovýma firmama, od kterým bych si já reálně něco koupila. Neměla jsem to tak, že by mě oslovila nějaká značka, kterou jsem vůbec neznala a já bych se pak pídila po tom, co vlastně dělají. Takže jsem spolupracovala jen s těma značkama, které jsem znala. Potom i ty, které jsem znala, musely mít nějaký přesah, který mě zajímal.“

6. Jak bys tedy popsala nějaké tvoje hodnoty a myšlenky, které jsi sdílela? Co tě charakterizovalo a proč myslíš, že to ty lidi lákalo?

„*Hmm, já vlastně nevim, co je lákalo. Možná to, že to bylo postupně. Lidi se mnou rostli. Je tam spousta žen, kterým bylo dvacet, když mě bylo dvacet a tak a vlastně se mnou rostli a formovali se. No a dávala jsem tam hlavně udržitelné tipy, protože tim žiju. Pamatuju si, že když se narodil syn, tak můj manžel nechtěl, abychom ho dávali na sociální sítě. Mě to bylo líto, protože je fakt super, takže jsem si říkala, proč ho nemůžu sdílet, aby mi ho pochválili, ale samozřejmě jsem to respektovala. A to byl první takový impuls neukazovat všechno světu. On už má teď dva a půl roku a nikdo na sítích ho neviděl a já jsem hrozně šťastná, že tam není a že jsem dokázala to svoje ego přebít. Takže dávala jsem tam hlavně udržitelné tipy a pak jsme se stěhovali a já jsem tam sdílela, že si nemusíme kupovat všechno nové z Ikey, ale měli jsme staré věci, které jsme předělávali. Takže už jsem tam nedávala tolik osobního, ale věci, co jsem si sama ušila a celkově udržitelné tipy. Ale pak mi to stejně nedávalo smysl se dlouhodobě ukazovat na Instagramu.“*

7. Předpokládám, že jsi dostávala hodně reakcí. Do jaký míry si myslíš, že to souvisí s tvou osobností?

„*No podle mě je to tím, že mě už dlouho znají. Drtivá většina lidí mě zná skoro 10 let od začátku blogu a podle mě matky si důvěřují. Neměla jsem tam nikdy spolupráce, kterým bych nevěřila. Taky jsem z malého města a teď jsem v Praze, takže ta moje cesta je stále taková lidská a šířila jsem věci, které byly trendy. Třeba kdybych udržitelnost sdílela před 10 lety, tak by to nikoho nezajímalo. Ale tím, že jsem chtě nechtě šla s trendem, tak to pomohlo. Podle mě mám ještě estetické cítění, takže jsem to tam uměla prodat. Takže takový balíček všeho se spojil v ten Instagram.“*

8. Řešila jsi někam, jaký typ příspěvku budeš sdílet, nebo jsi to dělala intuitivně?

„No já jsem tam na konci dávala jen tipy nebo návody.“

9. Takže to bylo proto, abys udělala třeba radost těm lidem, co tě sledovali?

„Jojo, mě to dávalo smysl. Šířit to dobro, ale potom jsme zjistila, že mi to víc bere, než dává. A potom jsem si říkala, že tam mám velkou sílu a z čistě sobeckých důvodů odejdem, protože jsem mohla dělat dobro. Ale pak jsem si o tom povídala s manželem a on mi říkal, že ten Instagram vlastně ani pro ty lidi není dobrá věc a že pro některý lidi to může být inspirací, že si poví, že se svět nezhroutí. Já jsem teda chtěla inspirovat tim, že tam nebudou.“

10. Pociťovala jsi teda, že máš na ty lidi takový vliv? Měla jsi i někdy nějaké negativní zkušenosti, že jsi třeba sdílela něco, co na někoho špatně zapůsobilo?

„Já si pamatuju jednu aférku, že jedna moje kamarádka, která se věnuje přírodní kosmetice mi řekla, že malinový olej je super jako opalovací krém. Já jsem ho používala, byla jsem v Indii a vůbec jsem se nespálila. Pak jsem to dala na Instagram a během pár minut mi tam napsali, že to fakt není ok, že to není zdravé a nemá tam SPF. Tak jsem to pak smazala a řekla jsem si, že je to fakt problém, že jsem někomu mohla reálně uškodit tím. Fungovalo to mě, ale neudělala jsem si žádný velký research a od té doby jsem se poučila. Takže pak jsem si četla víc článků ještě předtím, než jsem něco sdílela i na jiná témata. To se stalo asi 2x a nebo třikrát, že mi něco ušlo.“

11. A kdo myslíš, že tě nejvíc sleduje? Jaká je tvoje cílovka? Jsou to spíše ženy?

„Já myslím, že matky. No a skoro jenom ženy, mě napsal jednou jeden chlap, když chtěl se zeptat na něco pro přítelkyni. Nebo když to byl manželův kamarád, že reagoval na něj. Mě chlapi nikdy tam nepsali.“

12. A když jsi byla ještě aktivní, řešila jsi, kolik jsi měla sledujících?

„Od jistého momentu vůbec. Ono to pak roste. Překvapilo mě to až takhle s odstupem, kolik lidí to bylo. Já si to předtím vůbec neuvědomovala.“

13. Setkala ses tam i s negativními reakcemi?

„To bylo asi jen na blogu v době, kdy jsem se nějak hledala a neuvědomila jsem si to. Že jsem se v nějaký moment změnila a ani nevím proč. Začala jsem se jinak oblékat, psát, ale stále jsem si myslela, že jsem stejná. Lidi mi ale psali, že jsem jiná a že se jim to nelíbí. Ale bylo to ve věku 24 let, jedno období jsem měla pořád hejty o tom, jak se oblékám, že si protiřečim, že předtím jsem tvrdila něco jiného. Ale nepamatuju si to dopodrobna. Ale vim, že v jeden moment ty hejty tam byly, ale na Instagramu ne. Naopak si myslim, že lidi ke mně byli vždy laskaví dlouhodobě, ale bylo jich mnoho. Takže jsem si té laskavosti ani tolik nevážila, takže když mi někdo napíše teď na můj druhý profil, kde mám jen šití starých košil ze starých ubrusů, tak si toho hrozně vážim. Ale tehdy těch reakcí bylo tolik, že člověk za to není vděčný. A to jsem měla jen dvacet tisíc sledujících, ne žadný miliony. Čim víc toho je, tim míň si toho člověk váží. Hlavně že byly nějaké reakce.“

14. A byla jsi nějakým způsobem na tom závislá?

„Určitě, hlavně jsem měla pocit, že jsem je očekávala. Pamatuju si, jak jsme šli na nějaký severský přechod, to bylo před 4 roky asi deset dní a celou dobu nebyl signál. A já tehdy jsem si říkala, proč bych to měla jít, když to nikdo neuvidí? A ani se mi to nechtělo jít. Teď mi to přijde uplně směšné. Instagram je hrozné zlo v tom, že jakoby ten život bez sdílení je méněcenný, ale je to naopak. Ten život těch lidí, kteří ho žijí pro sebe je o mnoho vzácnější.“

15. A jak vnímáš vůbec slovo influencer, považovala ses za něj?

„Byla jsem jím, nikdy jsem se tak nenazývala, kámoši si třeba ze mě dělali srandu. Že jsem něco zainfluencovala a někdo si něco koupil za mnoho peněz, ale byla jsem. Podle mě je to super, když influenceři sdílí důležité věci. Všichni ti, co bojují za klima, to je nejlepší, co můžou dělat. Ale pak ti, co spolupracujou s H a M, to mi přijde uplně zbytečné plýtvání energií všech lidí. Zas to je můj úhel pohledu, pro mě je influencing dobrý, když se sdílí dobré věci. Ale to je dost subjektivní, co jsou ty dobré věci. Mě fascinují ty velký účty, jak při třech dětech třeba jedna influencerka stačí sdílet svůj celodenní program. Přijde mi, že lidi si neuvědomují, že čim víc dají ven, tim méně mají. Ten život se má žít a ne sdílet. Ale samozřejmě kdybychom neměli influencery upozorňující na klimatické změny, tak kde

bychom byli. Takže by bylo super, kdyby se sociální sítě využívali na reálné věci a ne na odhalování soukromého života.“

16. Takže ty sdílíš spíš teda udržitelné tipy v rámci životního stylu, ale třeba přímo environmentální problémy, na ty upozorňuješ, je to tvé téma?

„Já jsem si říkala, že jsem se jich věnovala málo a měla jsem se jim věnovat víc. Teď už se mi ale nechce věnovat ničemu. Když jsem tam byla, tak jsem tu energii mohla využít ještě líp a upozorňovat třeba na klimatické změny.“

17. Jaký pro tebe je nejzávažnější environmentální problém?

„No já se v tom moc neorientuju, jakože vim o tom dost povrchně. Ale podle mě globální oteplování a klimatická změna obecně si myslim, že je největší problém.“

18. Cítíš, že by na jednotlivce v rámci spotřeby byl kladen tlak? Aby se zmírnila klimatická změna.

„*Ani ne. Já se snažim žít co nejvíce klimaticky neutrálně. Samozřejmě občas někde letíme a občas Eliášovi koupíme párky v plastovém obale, ale s čistým svědomím můžu říct, že kéžby žili ostatní lidi tak jako já. Necítím se, že by kdosi na mě jakkoli tlačil.“*

19. Takže jak jsou pro tebe důležité individuální činy v rámci řešení environmentálních problémů?

„Samozřejmě že ty největší znečišťovatelé jsou gamechangeři, který by měli se nejvíc starat, ale nemyslim si, že to neznamená, že by jednotlivci neměli dělat svoje maximum. Myslim v rámci možností, co jim dovolí čas, jejich peněženka a všechno, co obklopuje tohle rozhodování. Moje životní filosofie je, že se snažíme. Vim, že igelitový sáček je prkotina, ale mě ani nenapadne si ho vzít, nebo si nenosit svůj kelímek na kávu, to mě ani nenapadne. Radši jsem dvě hodiny žiznivá, než abych si koupila tu jednu zbytečnou plastovou flašku, to je ve mně tak dané. Ale stále se vyvíjim. Možná mě za 5 let napadne, že lítání je zhýralé a už nebudu létat ani dvakrát do roka. Já nemám vůbec žádné výčitky nebo pocit, že bych něco neměla dělat. Tu flašku s vodou si nekoupim ne kvůli tomu, že by mi to někdo nakazoval, ale prostě mi to nedává smysl. To moje myšlení je v souladě s tím, jak zmírnit dopady změny klimatu. Ale zase dělám málo v tom, že neapeluju na ty vlády, nejsme ten člověk, který jde do boje. Já dělám to nejmenší jako jednotlivec, což není dost v tomto problému, který máme.“

20. A máš důvěru v politiky a vládu v rámci řešení environmentálních problémů?

„*Vůbec to nesleduju upřímně a nemám ani důvěru, že by to změnili. To je paradox, nic pro to nedělám, nesleduju to, ale zároveň ani nevěřím, že to udělá někdo jiný. Já nevěřim, že když se lidi budou chovat tak jako já, tak se něco změní. Třeba před pár dny byla zpráva, že skoro žádný stát nesplnil kvóty, které byly domluveny. Když žádný stát to nesplní, tak se to jen slibuje a nikdo to neřeší, že se to nesplnilo.“*

21. Kdo by tedy za to měl nést odpovědnost?

„Já si myslim, že jednotlivci. Ta síla je v nás, teď to třeba uplně přemostim, ale jak se hovoří o svrhnutí Putina, to nikdo neudělá jiný, než lidi kolem něho. Ty lidi musí mít v sobě sílu na to, aby dělali ty velké věci. Třeba když budou bojkotovat Nestlé, tak to nějaký výsledek přinese. Nestlé nebude najednou uvědomělé. Největší zlo dělají velké firmy, ale my jsme ti, kteří jim to dovolujeme. Ale nevim, jestli je to naše generace, to dožene další generaci a pak se to začne reálně řešit.“

Rozhovor s Anežkou

Datum: 25. 3. 2022

Délka rozhovoru: 36 minut

Věk: 23 let

Pohlaví: žena

Vzdělání: studentka medicíny 5. rokem

Zaměstnání: poradenství pro pozůstalí

Bydliště: Praha

Počet sledujících (aktuální k datu rozhovoru): 20,4 tisíc

1. **Jak dlouho se pohybuješ na sociálních sítích?**

„Když budu počítat nejenom jako influencer, ale i jako uživatel, tak si myslim tak od roku 2010, to jsme si všichni zakládali na gymplu facebook.“

2. **A jako influencer?**

„Vlastní obsah jsem začala přidávat kolem roku 2016 a v roce 2018 mi začaly ty čísla růst.“

3. **A čim to bylo? Jak si to vysvětluješ?**

„Ze začátku jsem dělala gymnastiku, byla jsem děsně ohebná a měla jsme různý zajímavý schopnosti, takže to bylo vizuálně atraktivní. Potom jsem začala studovat medicínu, takže tam naskočila ta druhá skupina lidí, které to zajímalo. Ale největší boom bylo ve chvíli, kdy jsem studium i gymnastiku musela přerušit, protože jsem onemocněla. Já strašně ráda píšu, vždycky říkám, že jsem grafoman, takže u každý fotky jsem měla strašně dlouhý popisky. Ale když jsem byla nemocná, tak vždycky ten popisek byl pod některou fotkou a to byla většinou fotka mě z nemocnice. To jako první přitáhlo lidi, pak náhodou si některý přečetli ty popisky a řekli si, že s tim souzní a začali mě sledovat.“

4. **Jak bys popsala tvoje hlavní témata, které sdílíš?**

„Já myslim, že jsou to hlavně ty dvě oblasti, které spolu souvisí, ale jsou podávané jinak. Jednak je to určitě to studium medicíny a ten svět nemocí jako takový a druhá je duševní zdraví a životní styl.“

5. **A jakou roli v tom hrají environmentální témata?**

„Je to určitě víc na tom Instagramu, já jsem minimalista a potřebuju fakt jen málo věcí a přijde mi to strašně kouzelný tu myšlenku šířit. Plánuju stavbu tiny housu a soběstačné bydlení. Nemám vlastně ráda věci, naše společnost věcma strašně plýtvá a máme jich hrozně moc. Jsem dost šetřivá. Nenazvala bych se teda environmentální aktivistkou, ale zároveň bych řekla, že jsem člověk, který si věci uvědomuje, prostě snažim se dělat základní věci jako třídit odpad, ale to je teda první co mě napadlo, to je uplně debilní (smích). Když já tady ty věci dělám, tak je i sdílim, protože je to přirozená součást mého života. Jedna věc je ten minimalismus, ale mám i strašně silný vztah s přírodou, protože jsem vyrůstala na farmě. Takže i říkám, lidi choďme do přírody, užívejme si jí a važme si jí. To je asi další přesah.“

6. Jaké platformy tedy používáš?

„Instagram a youtube a dělám i podcasty.“

7. Považuješ se za influencera? Co pro tebe to slovo znamená?

„Já se s tim dlouho smiřovala, já jen píšu o svým životě a názorech a taky jsem se trochu potřebovala zřeknout nějaký zodpovědnosti, protože mě děsila představa, že někdo bude brát moje názory za nějakou pravdu nebo lepší pravdu čistě kvůli tomu, že mám na profilu větší číslo. Ale když bych to brala podle toho, že mám to číslo vysoký, chodí mi taky nabídky na spolupráce, což je taky velký kritérium, tak jsem se s tím smířila a považuju se za něj. Ale pro mě to není zdroj příjmů, nezávisí na tom můj kariérní život a spíš je to teda můj koníček. Takže nejsem uplně influencer v tom smyslu, že by to byl můj job.“

8. Jak bys tedy influencera definovala?

„Já bych řekla, že je to člověk, který má širší publikum, než jenom ty jeho blízké. Ale zase pro sebe to nějaký to spojení s tim materiálnem a spoluprácema mám. Přijde mi to, že je to s tou kulturou influencerství hodně spojený.“

9. Jak jsi mluvila o té zodpovědnosti za lidi, to mě zaujalo. Jak se k tomu stavíš teď?

„No, mně se to asi líp uvádí na příkladech, ale nepřijde mi etický ve chvíli, kdy mám nějaký názor na něco, abych ho propagovala jako 100% pravdu a myslim si, že spousta influencerů to tak má. Já jich tolik nesleduju, ale když se k nějaký kauze nachomítnu, tak mám pocit, že si ty lidi neuvědomujou, že všichni na ten svět koukáme svojí optikou. Lidi na internetu dají hodně na nějakou dojmologii a to mi vadí, protože za to by pak zodpovědní být měli, ale nejsou. Když se někdo věnuje zdravému životnímu stylu a tvrdí, že to spasí všechno, tak to je blbost.“

10. A měníš v souvislosti s tímhle nějak své chování na internetu?

„Já za sebe hrozně moc svádim vnitřní boje co se týče spoluprací. Tam si hodně kontroluju, jestli je to moje přesvědčení a jestli je to něco, s čim souznim natolik, abych to doporučila ostatním. Když něco doporučim, tak spousta lidí má pocit, že mě znají, že jsem ta jejich internetová kamarádka. Tam jsou věci, kdy dostanu nabídku na peníze a uvědomim si, že to nejde, protože to reálně nedává smysl. Jasně, hodily by se peníze, ale já prostě nemůžu tvrdit, že doplněk stravy zlepší zdraví, když vim, že je medicínsky uplně mimo.“

11. Kolik máš sledujících na Instagramu?

„20, 5 tisíce na Instagramu a na youtube je to tak nějak podobně.“

12. Je to pro tebe důležité?

„Hrozně často si pokládám otázku, že kdybych o to teď měla přijít, jestli by mě to ovlivnilo a strašně ráda bych si řekla, že ne, ale zároveň si uvědomuju, že je pro mě

mnohem jednodušší tuhle platformu mít, protože se pak rozhodnu cokoli dělat. Třeba když hledám člověka, že hledám web, tak se do stories zeptám a hned se někdo ozve. Asi bych to nesla i líp, protože nejsme na tom finančně závislá.“

13. Jaký proces vede k přidávání příspěvků? Máš nějaký plán? Odvíjí se to i od lidí, kteří tě sledují?

„Řekla bych, že jsou tři druhy příspěvků, první je instagram stories, to bych nazvala lifestyle. Třeba tam sdílim, když konečně najdu eko prací prášek a jsem hrozěn ráda, že funguje, tak to zasdílim nebo se mi stane vtipná historka, kterou taky zasdílim. Pak jsou ty příspěvky na Instagramu do feedu a to tam prostě mám jen náladu něco napsat a většinou tam mám nějakou zásobu fotek, které sdílim. Lidi lákaj lidský obličeje, kdybych ten samej popisek dala pod fotku kafe, tak to nebude tak populární, jako když to dam pod fotku sebe. Tu message si rozmyslim, ale když mám na ni náladu ji sdílet, tak to napíšu. Na youtube mám vyloženě seznam, kdy budu točit a tak na půl roku jsem připravena.“

14. Máš hodně reakcí sledujících? Jaké to jsou?

„Určitě mám pozitivní, to je výhoda té menší komunity lidí, že se tam ty lidi dost vyselektují a nebyla jsem na Primě nebo nebyla jsem vidět všude. U mě je to spíš tak, že jednou za čas se ozve nějaká kritika, která mě samozřejmě vždycky zasáhne, protože člověk si pamatuje vždy to negativní. Spíš třeba někdo napíše, že tohle video je uplně o ničem, ale já vim, že ta cílová skupina tam je. Pak jsou lidi, kteří komentují můj vzhled, což je celkem často. Tam nevim, co je k tomu vede. To je asi nejčastější, to si zase říkám, co člověk s tim má dělat (smích). Co se týká věcí, co doporučuju, tak všichni spíš se ozvou, že jim to doporučení pomohlo.“

15. Co pro tebe znamenají environmentální problémy, jaký z nich je nejzávažnější?

„Pro mě nejdůležitější je přemíra všech věcí a výrobků, který pak produkují plasty a všechny nerozložitelný věci, který pak končí někde v Asii u těch osad, kde lidi žijou a jim to tam spalujou. Tohle jsou věci, který mě strašně trhaj za srdce, když vidim ty dokumenty. Taky mě rozčiluje fast fashion, takže vše se hlavně týká těch věcí, kterých je moc.“

16. Jak se stavíš k sebeomezování, jakou roli má jedinec v rámci řešení environmentálních problémů?

„Pro mě je to teď automatické, ale nebylo. Nějak jsem k tomu došla, spíš si myslim, že nejdůležitější je, aby se člověk zamyslel nad tim, jak žije a aby mu přestalo připadat normální, že si každý den ve škole koupí vodu z automatu, když má žízeň místo toho, aby si nosit flašku vlastní. Lidi neumí žít vědomě, nejsme zvyklý žít, co se děje s našim tělem a natož všímat si ohleduplnosti k planetě. Ta všímavost ke všemu dost provází ty moje sociální sítě.“

17. Kdo myslíš, že by měl být odpovědný za globální problémy životního prostředí?

„Já se přiznám, že pořád je to oblast, ve které mi chybí vzdělání a je to spíš o tom, že tady vidim jeden dokument, tady čtu jeden článek a něco je mi sympatické, ale realisticky

bych měla být skeptičtější, že stejně jestli to někdo změní, tak to jsou ty firmy, co to vyrábí a ty státy, co regulují tyhle věci. Ale myslim si že jediný způsob, jak tohodle docílit je, že si víc jednotlivců bude uvědomovat tu důležitost a pak se těm jednotlivcům třeba narodí dítě, které se tomu bude pak věnovat. Že bych si naivně myslela, že to, že si nosim tu svoji lahev něco změní, vim že nezmění teď, ale když bude dost lidí, jako jsme já, tak časem se ten pohled trochu pohne.“

18. Důvěřuješ státu a politickým činitelům v regulaci environmentálních problémů?

„Neslyšela jsem o tom natolik, abych si řekla, že oni dělají něco dobře. Přijde mi, že jednou za čas se řeší nějaká kauza, třeba voda na Polských hranicích. To spíš v člověku vyvolá dojem, že jim fakt nevěřim a že jim jde o peníze. Ale není to téma, které bych sledovala. Ale vim, že environmentální témata rozhodně u politiků nejsou dominantní.“

Rozhovor s Kristýnou

Datum: 30. 3. 2022

Délka rozhovoru: 32 minut

Věk: 17

Pohlaví: žena

Vzdělání: Střední zdravotnická škola

Bydliště: Třeboňsko

Počet sledujících (aktuální k datu rozhovoru): 6848

1. **Jak dlouho se pohybuješ na sociálních sítích?**

„Na sociálních sítích jsem se začala pohybovat někdy kolem mých dvanácti let. V tu dobu jsem ale nebyla moc aktivní a spíš jsem sledovala ostatní. Zlom nastal, když mi bylo asi čtrnáct let. V tu dobu jsem si založila druhý účet (@zijuzalepsisvet), který doteď buduju a díky němu se na sociálních sítích, hlavně teda na Instagramu, pohybuju. Začalo to asi tím, že jsem lidem chtěla předávat informace o udržitelnym a soucitnym životě. Štěstí jsem měla v tom, že v roce 2019 bylo takových stránek minimum, takže jsem sklízela docela úspěch a lidi se na to nabalili.“

2. **Co to dle tebe znamená influencer? Považuješ se za něj?**

„Influencer je podle mě každý, kdo skrze sociální sítě ovlivňuje své sledovatele. Může to být ať už pozitivně či negativně. Myslím, že každý má na sociálních sítích určitý vliv a každý je svým způsobem influencer. Odvíjí se to taky ale od počtu sledujících. Čím větší má však člověk publikum, tím větší má vliv a tím víc si musí více dávat pozor na to, co zveřejňuje, na což si dávám pozor i já. Každý příspěvek, který přidám, si ověřuji, abych nešířila bludy nebo nepravdivé informace. Potřebuji, aby ti moji fanoušci mi důvěřovali a vzali si z toho, co sdílim alespoň nějakou část. Proto to taky dělám.

3. **Jaký bys použila český překlad pro slovo influencer?**

„Český překlad pro influencer se mi hledá jen těžko, jelikož se v naší společnosti český překlad nepoužívá, nebo aspoň o tom nevím. Doslovně to můžeme přeložit jako ovlivňovatel, ale já bych spíš zůstala u toho cizího pojmenování.“

4. **Jak bys popsal/a tvůj sdílený obsah na sociálních sítích? Jaká jsou stěžejní témata?**

„Na svém profilu se věnuju hlavně tématům v okruhu udržitelnosti, ekologie a veganství. Snažím se témata propojovat a různě kombinovat, aby to pro mé sledující bylo co nejvíc přínosný a zajímavý. Někdy si na profilu můžeš všimnout edukačních příspěvků, jindy příspěvků s nějakou myšlenkou, názorem či jen tak na odreagování.“

5. **Jak bys popsala své sledující? Máš o nich představu?**

„Na profilu mám úžasnou skupinu lidí, kteří mi dávají feedback, vždy mě podpoří, poradí a troufám si říct, že jsem zde dokázala vytvořit úžasnou komunitu, kde si navzájem předáváme zkušenosti, tipy a rady. Vždy se obsah snažím přizpůsobit sledujícím, aby je oslovil. Nemyslím si, že můj profil vedu s cílem zaměřit se na určitou skupinu, a tak se snažím obsah tvořit tak, aby zaujal většinu sledujících. Jak ale obě víme, na Instagramu se pohybují především mladiství a dospívající, takže je jasné, že i ti budou patřit mezi většinu mých sledujících.“

6. **Kolik máš sledujících na Instagramu? Je to pro tebe důležité číslo? Ověřuješ si informace, které sdílíš, nebo to děláš intuitivně?**

„V tuto chvíli mám na Instagramu 6 848 sledujících a na číslech mi asi úplně nezáleží. Důležitější jsou pro mě aktivní sledovatelé, kteří přibývají a kteří mě posouvají dál. Vzhledem k tomu, že mám na platformě poměrně velký vliv, tak jak už jsem říkala, vždy si ty informace ověřuju. Nemůžu si dovolit sdílet lži, které by pak někoho mohly uvést na špatnou cestu. Mám hodně příspěvků na téma veganství, asi víš, že často lidi uvádí nepravdivé argumenty, proč se tomuto způsobu stravování vyhnout. Já tam uvádím jen podložené informace, aby to i fungovalo pro lidi jako nějaké rady, které používat případně pro nějaké argumenty s timto typem lidí. To mi taky moji sledující píšou, že jsou rádi, že to uvádím takhle do kontextu.“

7. **Takže dostáváš reakce od sledujících, že jsi jim vnukla novou myšlenku? Co to pro tebe znamená? Dostáváš i negativní reakce na sdílený obsah?**

„*Dostávám! Dostávám spoustu pozitivních ohlasů, ze kterých mám vždy obrovskou radost a které mě posouvají kupředu. Právě díky těmto zprávám neztrácím motivaci. Negativní zprávy občas přijdou také, ale je jich minimum. Jak vždy říkám – není možné se zavděčit všem, a tak plně respektuju, že se někomu můj obsah nelíbí či má jiný názor. Pokud se jedná o konstruktivní kritiku, ráda si nechám poradit, jelikož i tyhle zprávy mě posouvají dál. Pokud se však jedná o zprávy typu nadávek a urážek, snažím se je házet za hlavu, protože ty mi nic nedají.“*

8. **Proč sis zvolila environmentální témata ke sdílení na sociálních sítích? Co pro tebe znamenají environmentální problémy? Jak závažné se ti zdají?**

„*Toto téma jsem si zvolila především proto, že se o něj dlouhodobě zajímám, vnímám ho jako jeden z největších problémů lidstva a zároveň si myslím, že o něm většina společnosti ví úplné minimum. Změnu klimatu vnímám jako obrovský problém, za který z velké části může neuvědomělé chování společnosti. Je nutné akutně začít řešit environmentální problémy. Už teď je pozdě, ale čím déle nebudeme nic dělat, tím horší budou následky. Začněme u sebe a změňme své každodenní návyky. Jen tehdy můžeme skutečně pomoct.“*

9. **Takže pro tebe individuální změny jsou důležité? Jak se to projevuje?**

„*Určitě ano. Můj život se skutečně velmi změnil, co jsem se o environmentální problémy začala zajímat. Snažím se žít co nejvíce udržitelně a své rozhodnutí vždy zvážit. Podívej*

se na můj profil, tam mám všechny různý rady, jak každý z nás můžeme změnit společnost k lepšímu. "

10. Máš důvěru v politické činitele v rámci řešení environmentálních problémů? Zajímáš se o postoj státu v otázkách environmentálních problémů?

„*V tomto okruhu se snažím orientovat a být informovaná, ale bohužel environmentální a ekologický problémy do politiky zatím moc nepronikaj. Je potřeba ještě více politikům zdůrazňovat, že tahle krize je skutečná a akutně se musí řešit."*

11. Kdo má být dle tebe odpovědný za klimatickou krizi? Jaké si myslíš, že existují možnosti pro jednotlivce?

„Každý nese určitou část odpovědnosti. Možností, jak pomoct, je nespočet. Stačí i malé krůčky jednotlivců, protože i ty zmůžou hodně. Jako jednu z nejpřednějších změn, kterou bych uvedla, je určitě přechod na rostlinnou stravu, nebo alespoň omezení živočišných produktů. Hodně pomůže, když se jako lidstvo naučíme produkovat méně odpadu a více šetřit. Stačí se zamýšlet nad tím, co děláme a jak to případně můžeme změnit. Možností, jak pomoct planetě, je nespočet."

12. Pociťuješ na sobě tlak v rámci individuálního rozhodování v souvislosti s klimatickou krizí?

„Zcela upřímně nevím, jak odpovědět. Nemyslím si, že se musím rozhodovat pod tlakem nebo nuceně, protože vím, že když se rozhodnu pro zelenou cestu, pomůžu tak planetě, což je pro mě hlavní."

13. Co pro tebe pojem odpovědnost znamená?

Tak je to nějaká morální hodnota, která by měla být přítomná uplně při každém jednání. Já to vnímám v souvislosti s klimatickou změnou třeba tak, že se právě vědomě omezuji a volím kroky, které dopomůžou naší planetě. To bych si přála také u ostatních, proto se věnuju tomu sdílení. Jsme jako jednotky, ale dohromady tvoříme celek a proto si troufám tvrdit, že jednotlivec má sílu změnit víc, než si myslí. V tomhle jsem pozitivní a věřím, že společně to zvládneme."